

Till  
Arbetsmarknadsnämnden  
Utbildningsnämnden  
Enskede-Årsta-Vantör  
stadsdelsnämnd  
Spånga-Tensta  
stadsdelsnämnd


## Aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga

Revisorsgrupp 1 har den 6 december 2016 behandlat bifogade revisionsrapport (nr 10/2016).

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden erbjuder och följer upp insatser inom ramen för kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa 20-29 år. Uppföljningen kan utvecklas genom en övergripande utvärdering och analys av om insatserna inom jobbtorgens verksamhet ger effekter och motsvarar de behov som finns hos stadens unga arbetslösa 20-29 år. Vidare bör arbetsmarknadsnämnden tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret och skapa formella forum för samverkan.

Vi hänvisar i övrigt till rapporten och överlämnar den till arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit till revisorsgrupp 1 senast den 23 februari 2017.

På revisorernas vägnar



Bosse Ringholm  
Ordförande



Stefan Rydberg  
Sekreterare



Stockholms  
stad

**Aktivitetsansvaret  
och arbetsmark-  
nadsinsatser till  
unga**  
Nr 10, 2016

Projektrapport från  
Stadsrevisionen

Dnr 3.1.3-157/2016

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till  
Arbetsmarknadsnämnden  
Utbildningsnämnden  
Enskede-Årsta-Vantör  
stadsdelsnämnd  
Spånga-Tensta  
stadsdelsnämnd

## **Aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga**

Revisorsgrupp 1 har den 6 december 2016 behandlat bifogade revisionsrapport (nr 10/2016).

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden erbjuder och följer upp insatser inom ramen för kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa 20-29 år. Uppföljningen kan utvecklas genom en övergripande utvärdering och analys av om insatserna inom jobbtorgens verksamhet ger effekter och motsvarar de behov som finns hos stadens unga arbetslösa 20-29 år. Vidare bör arbetsmarknadsnämnden tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret och skapa formella forum för samverkan.

Vi hänvisar i övrigt till rapporten och överlämnar den till arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit till revisorsgrupp 1 senast den 23 februari 2017.

På revisorernas vägnar

Bosse Ringholm  
Ordförande

Stefan Rydberg  
Sekreterare

## Sammanfattning

Granskningen har syftat till att bedöma om nämnderna erbjuder och följer upp insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa 20-29 år. Vidare att följa upp tidigare rekommendationer i revisionskontorets granskning av uppföljningsansvaret 2013.

Granskningen visar att arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har en ändamålsenlig organisation för arbetet med aktivitetsansvaret. Det finns en tydlig roll och arbetsfördelning mellan nämnderna. Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har under 2016 arbetat med att ta fram en handlingsplan för arbetet inom kommunala aktivitetsansvaret. Stadsdelsnämndernas roll och ansvar har beskrivits i handlingsplanen. Stadsdelsnämnderna har dock inte varit involverade i arbetet. Därför behöver stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret konkretiseras ytterligare.

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har rutiner, arbetsätt och system för att löpande under året identifiera och hålla sig informerade om ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret. Uppsökande arbete sker även av unga arbetslösa 20-29 år. Nämnderna erbjuder en rad insatser till ungdomarna som anpassas efter individuella behov och önskemål. Arbetsmarknadsnämnden har även en utvecklad verksamhet till unga arbetslösa 20-29 år. Revisionskontorets granskning visar att registrering och dokumentation av insatser inom kommunala aktivitetsansvaret följer rådande lagstiftning och Skolverkets allmänna råd.

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden följer upp och utvärderar insatser på individnivå. Resultatet av insatserna redovisas i tertialrapporter och verksamhetsberättelsen för respektive nämnd. Arbetsmarknadsnämnden har däremot inte genomfört någon övergripande analys och utvärdering av om jobbtorgets insatser till unga arbetslösa 20-29 år ger avsedda effekter och motsvarar ungdomarnas behov. Samverkan som sker inom kommunala aktivitetsansvaret kan även utvecklas genom formella samverkansforum. Samverkan kring arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år fungerar tillfredställande.

Den sammanfattande bedömningen är att arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden erbjuder och följer upp insatser inom

ramen för kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa 20-29 år. Uppföljningen kan utvecklas genom en övergripande utvärdering och analys av om insatserna inom jobbtorgens verksamhet ger effekter och motsvarar de behov som finns hos stadens unga arbetslösa 20-29 år. De lämnade rekommendationer i revisionskontorets tidigare granskning bedöms till viss del ha beaktats.

Följande rekommendationer lämnas till nämndernas fortsatta arbete:

- Arbetsmarknadsnämnden bör tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret.
- Arbetsmarknadsnämnden bör tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna skapa formella forum för samverkan inom kommunala aktivitetsansvaret.
- Spånga-Tensta stadsdelsnämnd bör utveckla samverkan med arbetsmarknadsnämnden inom kommunal aktivitetsansvaret.
- Arbetsmarknadsnämnden bör vidareutveckla uppföljningen av arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år genom att övergripande utvärdera och analysera om insatserna inom jobbtorgen ger avsedda effekter och motsvarar ungdomarnas behov.



# Innehåll

<b>Inledning</b>	<b>1</b>
Bakgrund	1
Syfte och revisionsfrågor	1
Avgränsning	2
Revisionskriterier	2
Metod	3
Ansvarig nämnd	3
<b>Granskningens resultat</b>	<b>3</b>
Styrning	3
Arbetet med aktivitetsansvaret och unga arbetslösa	5
Uppföljning	11
Stadsdelsnämndernas arbete	14
Samverkan	14
<b>Slutsatser och analys</b>	<b>16</b>
<b>Sammanfattande bedömning och rekommendationer</b>	<b>18</b>
<b>Bilaga 1 Källförteckning</b>	<b>20</b>
<b>Bilaga 2 Intervjuer</b>	<b>21</b>





# Inledning

## Bakgrund

I stadens budget 2016 framkommer att arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret och insatser mot unga arbetslösa är ett fortsatt prioriterat område. Forskningen visar att ungdomar utan utbildning eller arbete löper större risk att hamna i ett utanförskap. Vägen till sysselsättning kan bli lång och mödosam både för unga men också för samhället.

Kommunala aktivitetsansvaret innebär att hemkommunen löpande under året ska hålla sig informerad om hur ungdomar mellan 16 till 19 år som inte går i gymnasieskolan håller sig sysselsatta samt erbjuda lämpliga insatser efter behov. Den första januari 2015 förtydligades skollagen med ett utökat aktivitetsansvar. Ändringen i lagstiftningen innebär bl.a. att kommunen ska kartlägga och registrera information om ungdomarnas sysselsättning för att kunna erbjuda lämpliga individuella åtgärder. Skolverket har under 2016 även utkommit med nya allmänna råd för att stödja kommunernas arbete med aktivitetsansvaret.

Revisionskontoret genomförde 2013 en granskning av det tidigare så kallade uppföljningsansvaret (kommunala aktivitetsansvaret). I granskningen framkom bl.a. behovet av att utveckla uppföljning och utvärdering av insatser för ungdomar samt att förtydliga stadsdelsnämndernas samverkansansvar.

Arbetsmarknadspolitiken är i första hand ett statligt ansvarsområde. Kommunerna har dock en viktig roll i det lokala arbetet med arbetsmarknadsinsatser. Hög arbetslöshet bidrar till mindre skatteintäkter men även ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Kommunerna ansvarar för att stödja personer utanför arbetsmarknaden som omfattas av insatser enligt socialtjänstlagen.

## Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om nämnderna erbjuder och följer upp insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa 20-29 år. Vidare att följa upp tidigare rekommendationer i revisionskontorets granskning av uppföljningsansvaret 2013.

Följande revisionsfrågor besvaras i granskningen:

- Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan nämnderna?
- Erbjuds den enskilde insatser utifrån individuella förutsättningar, behov och önskemål?
- Sker en systematisk registrering av ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret och kartläggning av unga arbetslösa 20-29 år?
- Sker dokumentation, uppföljning och utvärdering av insatser och återrapportering till ansvarig nämnd?
- Finns fungerande samverkan kring målgruppen?

## **Avgränsning**

Granskningen omfattar arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Spånga-Tensta. De utvalda stadsdelsnämnderna ingick i revisionens granskning av uppföljningsansvaret 2013.

Granskningen fokuserar på arbetet med ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret enligt lagstiftning, d.v.s. ungdomar som är folkbokförda i kommunen, inte skolpliktig men som inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella programmen i gymnasieskolan. Ungdomar inom ramen för grundsärskolan omfattas inte av granskningen. Granskningen avser därtill arbetet med unga arbetslösa 20-29 år.

## **Revisionskriterier**

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier kan ofta hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter eller interna regelverk, policyer och fullmäktige beslut.

Granskningen utgår i huvudsak från följande revisionskriterier:

- Skollagen, 29 kap. 9 §.
- Förordningen (2006:39) om register och dokumentation vid fullgörande av kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar, 1-9 §§.
- Personuppgiftslagen (PUL), 13§.
- Socialtjänstlagen, 3 kap. 2 §.
- Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, 6 kap. 2§.
- Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2015:62) om kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar.
- Stockholms stads budget 2016.
- Rekommendationer från granskning av uppföljningsansvaret 2013.

## Metod

Granskningen grundas på intervjuer och studier av relevant dokumentation. Intervjuer har genomförts med representanter från arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen samt Enskede-Årsta-Vantörs och Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltningar, se *bilaga 2*.

En aktgranskning har genomförts som omfattar 20 ungdomar avseende registrering och dokumentation av insatser inom kommunala aktivitetsansvaret. Urvalet har skett slumpmässigt och avser ungdomar aktuella inom kommunala aktivitetsansvaret.

En uppföljning av de rekommendationer som riktades till stadsdelsnämnderna i granskningen om uppföljningsansvaret 2013, har gjorts inom ramen för granskningen.

## Ansvarig nämnd

Granskningen avser arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Spånga-Tensta.

# Granskningens resultat

## Styrning

### Lagar, förordningar och allmänna råd

I skollagens 29 kap. 9§ anges att en hemkommun löpande under året ska hålla sig informerad om hur ungdomar i kommunen är sysselsatta. Kommunala aktivitetsansvaret avser ungdomar som har fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.

Hemkommunen ska, enligt skollagen, erbjuda ungdomar lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på ett lämpligt sätt. Vidare föra register över de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.

I förordningen (2006:39) om register och dokumentation vid fullgörande av kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar framgår vilka personuppgifter som kommunen får behandla för de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. Kommunen får bl.a.

dokumentera om det är aktuellt med någon individuell åtgärd, åtgärdens innehåll, tidpunkten när åtgärden inleds och upphör samt orsaken till att den upphör.

Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2015:62) om kommunernas aktivitetsansvar framhåller vikten av en ändamålsenlig organisation med en tydlig ansvarsfördelning och en strukturerad handlingsplan för arbetet med aktivitetsansvaret. Det bör finnas ändamålsenliga rutiner för att löpande under året identifiera och hålla sig informerad om hur ungdomar inom aktivitetsansvaret är sysselsatta. Vidare rutiner för att ta emot information när en elev börjar, slutar eller är frånvarande i betydande utsträckning från gymnasieskolan. Det bör även finnas rutiner för att kunna erbjuda lämpliga insatser till ungdomar och rutiner för att dokumentera insatserna. Insatserna bör ta sin utgångspunkt i ungdomarnas behov, förutsättningar och mål. Samverkan såväl inom kommunen som med berörda myndigheter uppges viktig.

Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter föreskriver att en kommun får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd ska det i varje kommun finnas en arbetslöshetsnämnd som har till uppgift att främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet.

Kommunerna har enligt socialtjänstlagen (2001:453) ansvar att främja den enskildes rätt till arbete samt vid behov samverka med andra samhällsaktörer.

### **Stadens styrdokument**

I stadens budget 2016 fastställs att arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta för att få tillbaka ungdomar till studier eller arbete. Arbetet med kommunala aktivitetsansvaret ska fortsätta, liksom arbetet riktat till unga arbetslösa 20-29 år med social problematik.

Ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret ska tillhandahålla insatser anpassade efter behov, förutsättningar och intressen. Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden arbeta med kommunala aktivitetsansvaret.

I budget anges vidare att ungdomsarbetslösheten ska minimeras genom att unga erbjuds jobb, utbildning eller praktik inom 90 dagar.

Uppföljningsansvaret förlängs och permanentas upp till 25 års ålder.

### **Revisionskontorets granskning av uppföljningsansvaret**

Revisionskontoret genomförde en granskning 2013 av det tidigare så kallade uppföljningsansvaret (kommunala aktivitetsansvaret). Granskningen visade behovet av att förtydliga stadsdelsnämndernas ansvar inom kommunala aktivitetsansvaret. Det framkom även att arbetsmarknadsnämnden tillsammans med utbildningsnämnden behövde vidareutveckla uppföljning och utvärdering av insatsernas resultat. Den lokala samverkan mellan jobbtorgen och stadsdelsnämnderna behövde därtill utvecklas.

## **Arbetet med aktivitetsansvaret och unga arbetslösa**

### **Målgruppens storlek**

I Stockholms stad beräknas 7 513 ungdomar omfattas av kommunala aktivitetsansvaret, varav 3 856 studerar på introduktionsprogram.

I stadens uppsökande arbete för ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret inryms 1 948 ungdomar. Antalet som blivit nådda av stadens uppsökande arbete och som är under bevakning avser 1 616 ungdomar. Dessa ungdomar hade, vid tiden för det uppsökande arbetet, någon form av aktivitet eller var inte intresserade av att ta del av insatser.

Av äldre ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret har många studiebevis. Detta innebär att ungdomarna genomgått 3-årigt gymnasium men saknar betyg i ett eller flera ämnen. Av dessa befanns sig 93 ungdomar i insats inom Jobbtorg Stockholm.<sup>1</sup>

I staden finns omkring 16 270 ungdomar 20-29 år som varken arbetar eller studerar. Omkring hälften, 8 022 ungdomar saknar känd aktivitet.<sup>2</sup>

---

<sup>1</sup> Statistik hämtad från verksamhetsstödet BER per 161120.

<sup>2</sup> Sweco *Unga stockholmare som står långt ifrån arbetsmarknaden*. Studien har beställts av Statistiska Centralbyrån och är baserad på registerdata från ett flertal myndigheter (Skatteverket, Försäkringskassan, etc). Datamaterialet omfattar samtliga individer 20-29 år i Stockholms stad år 2013.

Redogörelse av antalet ungdomar i stadens insatser sker under respektive insats.

### **Ansvarsfördelning**

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att samordna arbetet med aktivitetsansvaret. Nämnden ansvarar även för det uppsökande arbetet, att kartlägga behov och erbjuda lämpliga insatser för att motivera ungdomar tillbaka till studier eller arbete. Samtliga insatser inom kommunala aktivitetsansvaret är frivilliga.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar även för stadens samlade arbetsmarknadsinsatser samt samordning och uppföljning av arbetsmarknadsfrågor.

Arbetsmarknadspolitiken är i första hand ett statligt ansvarsområde. Stadens arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år uppges vara ett komplement till Arbetsförmedlingens insatser.

Utbildningsnämnden har det huvudsakliga ansvaret för att förebygga och förhindra skolavhopp, säkra övergång från grundskola till gymnasieskola samt erbjuda skolplaceringar för de ungdomar som vill studera.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden arbeta med aktivitetsansvaret. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att vid behov erbjuda stödinsatser till ungdomarna utifrån socialtjänstlagen.

### **Skolslussen**

Skolslussen inom utbildningsförvaltningen erbjuder olika stödinsatser och utbildningsalternativ till ungdomar mellan 16-19 år som saknar en gymnasieplats. Samtliga elever som inte blivit antagna till en gymnasieutbildning blir enligt intervjuade kontaktade innan läsåret börjar för ett individuellt samtal med någon av Skolslussens specialpedagoger eller studie- och yrkesvägledare.

Skolslussen kan erbjuda ungdomarna studie- och yrkesvägledning, coachande samtal, kartläggning av kunskaper genom nivåtester samt stöd för att hitta skolplacering utifrån tidigare studiebakgrund, behov och önskemål. Insatserna syftar till att motivera och stärka ungdomen tillbaka till studier inom ordinarie gymnasieskola eller öka deras möjligheter till inträde på arbetsmarknaden. Under 2015 besökte 761 ungdomar Skolslussen, varav 356 besökte verksamheten mellan första antagningsbeskedet och läsårets början.

Samtliga ungdomar uppges ha fått en gymnasieplats efter stöd från Skolslussen.

Om en ungdom står utan skolplacering under läsåret har Skolslussen kontinuerlig antagning till så kallade slussplatser på sex olika gymnasieskolor. Dessa är garanterade för ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. Under 2015 hade utbildningsnämnden 170 slussplatser varav 163 utnyttjades under året. Slussplatserna möjliggör att skolorna kan ta emot ungdomar med kort varsel enligt intervjuade. På gymnasieskolorna erbjuds ungdomarna möjlighet till anpassade studier inom ramen för introduktionsprogrammets individuella alternativ.

Skolorna rapporterar enligt uppgift till Stockholms läns gemensamma ungdoms och elevdatabasen (UEDB)<sup>3</sup> och Centrala studiestödsnämnden (CSN) när en elev slutar eller är frånvarande i betydande utsträckning från gymnasieskolan. Enligt intervjuade behöver dock vissa skolor bli bättre på att rapportera avhopp omgående istället för att exempelvis invänta att eleven återlämnar sin dator. Så länge ungdomarna är inskrivna på en skola återfinns de inte inom kommunala aktivitetsansvaret enligt intervjuade.

### **Jobbtorg Stockholm- Fokus Unga**

Arbetsmarknadsförvaltningen har uppdraget att ansvara för kommunala aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år.

Inom arbetsmarknadsfrågor omfattar uppdraget unga arbetslösa 20-29 år som remitteras till Jobbtorg via stadsdelarnas enheter för försörjningsstöd eller som har social problematik. Deltagandet via försörjningsstöd uppges ofta vara obligatoriskt. Ungdomar med social problematik bedöms enligt intervjuade ha ett utökat behov av insatser än vad Arbetsförmedlingen erbjuder. Dessa ungdomar nås via arbetsmarknadsförvaltningens uppsökande arbete (se nedan) eller drop-in tider vid jobbtorgen.

Arbetsmarknadsförvaltningen genomför ett uppsökande arbete, genom lokala samordnare och uppsökare, för att komma i kontakt med ungdomarna inom kommunala aktivitetsansvaret och unga arbetslösa 20-29år. Samordnarna/uppsökarna finns lokaliserade vid

---

<sup>3</sup> Ungdoms- och elevdatabasen (UEDB) innehåller uppgifter om samtliga ungdomar mellan 16-19 år som är aktuella i kommunala aktivitetsansvaret inom Stockholms län. KSL kommunerna i Stockholms län.



Aim och Jobbtorg Unga, se beskrivning av respektive verksamheten nedan.

För att komma i kontakt med samtliga ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret, som är folkbokförda i Stockholms stad men inte har skolplacering, genomförs körningar mot nationella Ungdoms och Elevdatabasen (UEDB) samt folkbokföringsregistret (KIR). Kontakt med ungdomarna tas därefter genom brevutskick, telefonsamtal och hembesök enligt intervjuade. Uppsökande arbetet sker enligt intervjuade tills information finns om ungdomen och att ungdomen nås.

Arbetet inom kommunala aktivitetsansvaret handlar, enligt intervjuade, om att arbetsmarknadsförvaltningen håller sig informerad om hur ungdomarna håller sig sysselsatta. Ungdomarna erbjuds även stöd och insatser inom Jobbtorg Stockholms verksamheter. Ungdomar kan dock avstå från insatser eftersom dessa är frivilliga. Många av ungdomarna uppges ha sysselsättning och saknar behov av stöd. Andra ungdomar saknar sysselsättning men är inte intresserade av att ta emot stöd eller insatser. Dessa ungdomar läggs under bevakning för att i ett senare skede kontaktas kring om behov av stöd uppstår.

Uppsökande arbetet till unga arbetslösa 20-29 år sker genom fältarbete och samverkan med exempelvis stadsdelsnämndernas socialtjänst, ungdomsmottagningar och frivillighetsorganisationer. För denna grupp finns endast statistik på aggregerad nivå från Sweco och Statistiska Centralbyrån som ger information om antal ungdomar fördelat på stadsdelsnivå. Register med personuppgifter saknas vilket innebär att det uppsökande arbetet inte kan riktas till specifika individer.

Arbetsmarknadsförvaltningen har en rad insatser till målgrupperna som följer nedan.

### **Aim**

Aim (Aktivitet, Inspiration och Motivation) är en central verksamhet för unga inom kommunala aktivitetsansvaret med fokus på att motivera ungdomar tillbaka till studier. Aim erbjuder motivationskapande insatser genom individuellt stöd till ungdomar. Ungdomar kommer till Aim på drop-in tider, genom anhängkontakt, via Skolslussen eller lokala samordnare vid Jobbtorg Unga. Det finns även möjlighet att hänvisa till andra insatser inom Jobbtorg Stockholms verksamheter i den mån

insatserna passar målgruppen. Samordnaren för uppföljande arbetet med ungdomar i kommunala aktivitetsansvaret finns vid Aim.

### Ung i Centrum

Ung i Centrum är en central ingång till Jobbtorg Unga. Verksamheten erbjuder insatser till ungdomar 16-29 år som står långt ifrån arbetsmarknaden, med liten eller ingen erfarenhet av arbete eller till de som avbrutit sina studier.

Insatserna utgår bl.a. från SELMA och FILUR. SELMA är en tre veckors lång fördjupad jobbsökarkurs. FILUR är ett åtta veckors självstärkande program med möjligheten att pröva på ett arbete i fyra veckor. Under 2015 var 54 ungdomar inskrivna på SELMA och 81 ungdomar inskrivna på FILUR. Ett uppsökande arbete för unga arbetslösa 20-29 år bedrivs inom projektet SUVAS, se avsnitt *Projekt och andra satsningar*.

Vid Ung i centrum finns samordnaren för Jobbtorg Ungas arbete för unga arbetslösa 20-29 år.

### Jobbtorg Unga

Staden har jobbtorg för unga arbetslösa 20-29 år. Jobbtorg Unga finns i Globen, Kista och Skärholmen. Jobbtorg Vällingby har etablerat ett ungdomsteam för att stärka arbetet mot ungdomar.

Arbetsmarknadsförvaltningens lokala samordnare inom kommunala aktivitetsansvaret och uppsökare för ungdomar 20-29 år utgår ifrån respektive Jobbtorg Unga. Det uppsökande arbetet riktas lokalt mot närliggande stadsdelsområden.

Jobbtorg Unga erbjuder insatser i form av studie- och yrkesvägledning, coachning, matchning mot jobb, studier och praktik. Därtill finns möjlighet att skicka deltagare till andra insatser inom Jobbtorg Stockholm såsom FILUR, SELMA, ungdomsansättningar, YrkesPlus och arbetslagsansättningar, se ansnittet om *Andra insatser*.

Under 2015 skrevs 557 ungdomar, som omfattas av kommunala aktivitetsansvaret, in på Jobbtorg Stockholm. Av dessa avslutades 430 varav 74 procent gick vidare till arbete eller studier. Resterande ungdomar uppges bl.a. ha avslutats till arbetsförmedlingen, flyttat, avbrutit inskrivning utan att meddela orsak eller återremitterats till socialtjänsten. Enligt intervjuade omfattas en ungdom av kommunala aktivitetsansvaret även om ungdomen skrivs ut från Jobbtorg Stockholm. Vid utskrivning läggs ungdomen under

bevakning för senare kontaktas kring en uppföljning av om behov av stöd uppstått.

Jobbtorg Stockholm hade en inledande kontakt med 362 unga 20-29 år, nådda via uppsök eller drop-in, varav 286 inskrivna. Av dessa avslutades 244 personer. Av de avslutade personerna gick 40 procent till arbete, 11 procent till en ungdomsanställning och 16 procent vidare till studier. För 30 procent av de avslutade personerna är orsaken okänd. Detta betyder att ungdomarna frivilligt valt att avsluta insatsen utan att meddela orsak och har inte kunnat nås igen.

Förvaltningen gör bedömningen att minst 70 procent av ungdomarna, inom samtliga målgrupper inom Jobbtorg Stockholm, kommer ha erbjudits jobb, utbildning eller praktik inom 90 dagar vid året slut. Till måluppfyllelsen räknas, enligt intervjuade, utöver arbete, studier och praktik mer omfattande insatser i form av exempelvis FILUR, YrkesPlus, ungdomsanställningar och arbetslagsanställningar.

Måluppfyllelsen skulle enligt uppgift vara betydligt högre ifall förvaltningen även tog med insatser som yrkes- och studievägledning, coachning och matchning mot jobb. Dessa stödinsatser erbjuds till ungdomarna dagligen i jobbtorget verksamheter.

### Andra insatser

Arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder även insatser i form av ungdomsanställningar som avser en till tre månaders praktik inom staden ofta följt av sex månaders anställning. Tanken är att ungdomen ska få pröva ett yrke, lära sig att vara på en arbetsplats och börja bygga upp arbetslivserfarenhet. Under 2015 har 480 ungdomar erbjudits en ungdomsanställning varav 326 personer gick hela vägen från praktik till anställning. Under året slutförde 266 ungdomar sina anställningar.

Arbetslagsanställningar riktar sig specifikt till personer med en kriminell bakgrund eller personer med tung social problematik. I insatsen ingår bl.a. arbetsträning i verkstadsmiljö. Under 2015 har 66 personer haft en arbetslagsanställning varav 36 personer har avslutat anställningen. Av dessa har 45 procent gått vidare till studier.

Staden erbjuder även sommarjobb till ungdomar 16-19 år.

Under 2015 fick 8 164 ungdomar sommarjobb i någon av stadens verksamheter.

Jobbtorgen avropar yrkesförberedande insatser som arbetsträning och språkinsatser genom externa leverantörer. Därtill olika former av arbetsförberedande insatser.

### **Projekt**

SUSA (Stockholms Ungdomar som Studerar eller Arbetar) är ett delvis ESF-finansierat projekt<sup>4</sup> som utbildningsförvaltningen driver tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen. Projektet pågår från hösten 2016 till 2019. SUSA syftar till att fånga in ungdomar som står utanför samhället och motverka avhopp från skolan.

Ambitionen är att under tre år utveckla och testa metoder för att få fler ungdomar att fullfölja sina studier. Vidare att förstärka övergångar till gymnasiet och tillhandahålla fler satsningar till ungdomar under sommaren.

Arbetsmarknadsförvaltningen driver ett delvis ESF-finansierat projekt SUVAS (Stockholms Unga Vuxna Arbetar eller Studerar) som pågår från 2016 till 2019. Projektet bedrivs integrerat med ordinarie verksamhet vid Jobbtorg Stockholm. Den omfattar ett uppsökande arbete för unga mellan 20-29 år. Projektets mål är att nå 1200 personer i målgruppen under projekttiden. Ambitionen är bl. a. att skapa fler ingångar till Jobbtorgen. Projektet har ett särskilt fokus på att utveckla och förstärka arbetet i socioekonomiskt utsatta områden. Att nå fler unga kvinnor i målgruppen är prioriterat.

YrkesPlus är ett projekt inom vuxenutbildningen som syftar till att stödja deltagaren att förbereda, välja och genomföra utbildning för att kunna gå vidare till arbete. Insatsen kompletterar ordinarie yrkesutbildningarna genom en tre månader lång introduktionsdel och individuellt stöd före och under utbildningen. Under 2015 sökte 18 av 20 deltagare vidare till studier.

### **Uppföljning**

Arbetsmarknadsnämnden följer årligen, i tertialrapporter och verksamhetsberättelsen, upp antal inskriva och avslutade ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret samt unga arbetslösa 20-29 år inom Jobbtorg Stockholms insatser. Uppföljning på aggregerad nivå omfattar även avslutade personer som gått vidare till studier eller

---

<sup>4</sup> Europeiska socialfonden.

arbete.<sup>5</sup> Utbildningsnämnden följer upp antalet ungdomar som besökte Skolslussen samt vilka studier de gått till.

Utvärdering och uppföljning insatserna sker på individnivå genom enkäter, fokusgrupper eller individuella samtal. En övergripande analys och utvärdering av om jobbtorget insatser till unga arbetslösa 20-29 år ger effekter och motsvarar ungdomarnas behov har inte genomförts.

Arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen uppger däremot att det sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att matcha insatserna till målgruppens behov. Detta genom analyser om insatserna ger önskat resultat och ifall insatser till viss målgrupp behöver tas fram. Arbetslagsanställningar uppges exempelvis vara en insats som tillkommit för att möta behovet av insatser till målgruppen unga kriminella. Följeforskning finns kopplad till projektet SUVA och SUSA. Även de insatser som utvecklades inom ramen för tidigare projekt såsom FILUR har utvärderats genom följeforskning. En effektutvärdering av stockholmsjobben som inkluderar ungdomsanställningar har även genomförts under 2016, då samtliga som avslutades 2010-2011 följdes upp. Utvärderingen visade på en förbättrad arbetsmarknadssituation för deltagarna.

Arbetsmarknadsförvaltningen har under året förstärkt ekonomiavdelningen med en analysfunktion under året. Detta för att det finns ett behov av mer stöd i analysen av statistisk.

Utbildningsförvaltningen utvärderar enligt uppgift årligen slussplatserna till nationella programmen vid stadens gymnasieskolor och gör omstruktureringar utifrån behov och volymer. Enligt intervjuade sker det för närvarande ett utvecklingsarbete för att kunna redogöra för elevrörelser inom nationella programmen.

### **Verksamhetsstöd och dokumentation**

Registrering av antalet ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret sker i digitala verktyget barn- och elevregistret BER. Under 2016 har ett arbete pågått för att utveckla BER i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret. Verksamhetsstödet är enligt uppgift utformat efter de krav som lagstiftningen ställer på uppföljning och utvärdering av insatser inom kommunala

---

<sup>5</sup> Redogörelse av antal inskrivna personer sker under respektive insats i avsnittet Arbetet med aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga 20-29 år.

aktivitetsansvaret. BER beräknas vara fullt användbar till läsåret 2016/2017.

Enligt intervjuade har arbetsmarknadsförvaltningen en god överblick av samtliga ungdomar som omfattas av kommunala aktivitetsansvaret. Verksamhetsstödet BER ger en överblick av antalet ungdomar på daglig basis. Det uppges däremot mer komplicerat att ta ut statistik kring antalet ungdomar över året totalt. Detta eftersom antalet ungdomar som tillkommer och försvinner ut ur registret varierar dagligen (se redogörelse av antalet ungdomar kommunala aktivitetsansvaret i avsnitt *Målgruppens storlek*).

Revisionskontorets genomgång av 20 dokumenthandlingar i BER visar att förvaltningen registerför och dokumenterar insatser till ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret i enlighet med rådande lagstiftning och Skolverkets allmänna råd (se revisionskriterierna i avsnittet om *Styrning*). Aktgranskningen visar att dokumentationen i BER omfattar bl.a. personuppgifter, åtgärd samt tidpunkt för när åtgärden inletts och upphör. Enligt intervjuade sammanställs individuell planering i form av förutsättningar, behov och önskemål i mapp vid sidan om för att inte riskera registrering av känsliga uppgifter. Utvärdering av insatserna sammanställs också separat. Enligt intervjuade förs diskussioner med stadens jurister och Skolverket kring vad som får dokumenteras.

Arbetsmarknadsnämndens kartläggning av antalet unga arbetslösa 20-29 år utgår ifrån nationell statistik från Sweco och Statistiska Centralbyrån (SCB). Statistiken som finns att tillgå redovisar antalet arbetslösa ungdomar i hela staden och per stadsdelsnämnd enligt intervjuade. Insatser för unga arbetslösa 20-29 år, inskrivna på Jobbtorg Stockholms verksamheter, dokumenteras i verksamhetsystemet Flai utifrån ungdomens samtycke. Dokumentationen omfattar en kartläggning av ungdomarnas behov och önskemål samt en jobbplan med planerade aktiviteter. I jobbplanen dokumenteras varje fullföljd eller avbruten aktivitet samt om målet med aktiviteten uppnåtts.

Verksamhetsstödet Flai uppges fungera tillfredställande men kräver att handläggarna registrerar på ett enhetligt sätt. För att säkerställa att personalen har rätt kompetens finns centrala Flai ansvariga vid varje Jobbtorg Unga. De har uppdraget att hålla personalen uppdaterad i användningen av verksamhetsstödet. Risken med att Flai ansvariga sitter på respektive Jobbtorg uppges vara att det kan uppkomma lokala variationer. Detta kan enligt intervjuade försvåra möjligheten att ta fram rättvisande statistik.

## **Stadsdelsnämndernas arbete**

### **Enskede-Årsta-Vantörs och Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltning**

Intervjuade inom stadsdelsförvaltningarna uppger att det är främst socialtjänstens enheter, barn och ungdom samt försörjningsstöd, som kommer i kontakt med ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret och med unga arbetslösa 20-29 år.

Stadsdelsförvaltningarna har ungdomsteam som riktar sig till ungdomar mellan 18-29 år som är aktuella inom socialtjänstens försörjningsstöd. Barn och ungdom samt ungdomsteamet får in ärenden genom mottagningsenheter som avgör vart ärendet tillhör. Förvaltningarna har i gemensamma individärenden med jobbtorgen tagit fram avtal för att hantera sekretessen. Insatser som stadsdelsförvaltningar kan erbjuda ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret är främst en kontaktperson eller familjebehandling enligt socialtjänstlagen som komplement till jobbtorgens verksamhet.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har verksamheten Rågsveds Community Center till unga arbetslösa 18-25 år. Verksamheten har drop-in tider för coachning av ungdomar och erbjuder ungdomar tre månaders utbildningsprogram. Utbildningsprogrammet avser bl.a. coachning, motiverande samtal och praktik. Under 2015 har centret haft besök av 98 deltagare vid drop-in tider, genomfört 768 coachande samtal och haft 44 deltagare i utbildningsprogrammet. Uppföljning av hur många av ungdomarna som går till studier eller sysselsättning är ett pågående utvecklingsområde enligt intervjuade.

### **Samverkan**

Arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen arbetar vid tiden för granskningen med att ta fram en handlingsplan avseende kommunala aktivitetsansvaret. Handlingsplanen utgår ifrån Skolverkets allmänna råd för arbetet med kommunala aktivitetsansvaret. Den förtydligar bl.a. uppdrag, ansvarsfördelning, organisation, insatser, rutiner för arbetet och identifierade utvecklingsområden. Enligt intervjuade ska handlingsplanen revideras årligen och förväntas beslutas av nämnderna innan årsskiftet.

Samverkan kring kommunala aktivitetsansvaret mellan arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen sker inom ramen för arbetet med handlingsplanen samt i arbetet med

enskilda ungdomar. Årligen genomförs gemensamma samverkansdagar för personalen från Skolslussen och personal inom kommunala aktivitetsansvaret vid Jobbtorg. Styrgruppen för projektet SUSA uppges därtill vara ett led i samarbetet mellan förvaltningarna. Därutöver saknas formella samverkansforum för arbetet inom kommunala aktivitetsansvaret. Handlingsplanen kommer därför enligt intervjuade omfatta förslag på fasta forum för samverkan. Stadsdelarna uppges inte ha varit involverade i arbetet med handlingsplanen. Någon formell samverkan inom aktivitetsansvaret sker i dagsläget inte med stadsdelarna. Enligt intervjuade finns det behov att i större utsträckning förtydliga hur samverkan ska ske.

Samverkan mellan Jobbtorg Unga och närliggande stadsdelsnämnderna ska enligt uppgift bidra till att fler ungdomar hittar till verksamheten inom Jobbtorg Stockholm. Jobbtorg Kista anordnar exempelvis en årlig samverkansdag med representanter från närliggande stadsdelsförvaltningar och Arbetsförmedlingen. Samverkan med ungdomar inom aktivitetsansvaret uppges inte fungera helt ändamålsenligt i dagsläget mellan Spånga-Tensta och Jobbtorg Unga Kista. Enligt intervjuade har personalens sättnings inom socialtjänsten försvårat samverkan. Jobbtorg Unga Kista och stadsdelsförvaltningen har dock ambitionen att i större grad samverka från och med nästa år. Detta genom att jobbtorgets lokala samordnare kommer att sitta vid stadsdelsförvaltningens ungdomsteam några dagar i veckan.

Inom arbetsmarknadsfrågor till ungdomar 20-29 år samverkar arbetsmarknadsförvaltningen med stadsdelsnämndernas socialtjänst och även med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Delegationen för unga till arbete (DUA) är en samverkan mellan Sveriges kommuner och Arbetsförmedlingen för att hitta överenskommelser om hur ungdomsarbetslösheten ska lösas på lokal nivå. Arbetsmarknadsförvaltningen skrev på överenskommelsen december 2015. Samlokalisering mellan Jobbtorg och Arbetsförmedlingen sker genom att handläggare från Arbetsförmedlingen finns på plats på Jobbtorg Unga i Globen, Kista och Skärholmen. Möten har inletts på chefsnivå och handläggarnivå mellan Jobbtorg Unga, socialtjänst, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Handläggarna inom Jobbtorg unga, socialtjänsten och arbetsförmedlingen uppges ha ärendegenomgångar en gång i månaden. Enligt intervjuade upplevs samarbetet hitintills vara positivt. Ett arbete pågår med att ta fram en projektplan för att helt samlokalisera jobbtorgens ungdomsverksamhet i Kista med Arbetsförmedlingens



ungdomshandläggare som beräknas ske under 2018. Enligt intervjuade vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning underlättar den regelbundna kontakten med uppsökarna inom Jobbtorg Unga samarbetet kring ungdomarna. Det upplevs positivt att uppsökarna har kännedom om ungdomarna i stadsdelen. Det uppges ha skett en stor förbättring kring samverkan mellan socialtjänsten och jobbtorgen de senaste åren kring unga arbetslösa 20-29 år.

Samverkan mellan Jobbtorg Unga och Arbetsförmedlingen, kring ungdomar 16-24 år, regleras genom samverkansöverenskommelser. Av samverkansöverenskommelsen framgår bl.a. kartläggning av målgruppens storlek, insatser och formerna för samarbetet. Överenskommelsen styr samverkan mellan Jobbtorgen och Arbetsförmedlingen på övergripande och lokalnivå.

Stockholms stad, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Stockholms läns landsting ingår i en finansiell samverkan (FINSAM) sedan mars 2016. Målet för FINSAM är att underlätta samarbetet mellan myndigheter och använda resurser på ett effektivt sätt. Målgruppen är personer mellan 16-64 år som behöver få sina rehabiliteringsinsatser samordnade från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landstinget och kommunen. Enligt intervjuade behöver lokala samverkansgrupperna fortfarande hitta former för samverkan.

## Slutsatser och analys

Granskningen har syftat till att bedöma om nämnderna erbjuder och följer upp insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa upp till 29 år. Vidare att följa upp tidigare rekommendationer i revisionskontorets granskning av uppföljningsansvaret 2013.

Granskningen visar att arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har en ändamålsenlig organisation för arbetet med aktivitetsansvaret. Arbetsmarknadsnämnden har även en utvecklad verksamhet, genom Jobbtorg Stockholm, till unga arbetslösa 20-29 år med försörjningsstöd eller socialproblematik.

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har under året arbetat med att ta fram en handlingsplan för kommunala aktivitetsansvaret som anger målsättningar, ramar och inriktning för arbetet. Roller och ansvar mellan arbetsmarknadsnämnden och

utbildningsnämnden är tydliga. I granskningen har det dock framkommit att stadsdelsnämndernas ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret behöver konkretiseras ytterligare. Enligt budget ska stadsdelsnämnderna vara involverad i arbetet. Stadsdelsnämndernas roll och ansvar har förtydligats i handlingsplanen för arbetet med kommunal aktivitetsansvaret. Däremot har stadsdelarna inte varit involverade i arbetet. En tydlig roll- och ansvarsfördelning är viktig och kan underlätta samarbetet och planeringen kring gemensamma insatser.

Granskningen visar att arbetsmarknadsnämnden har rutiner och arbetssätt för att löpande under året identifiera och kontakta ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret. Ett permanent uppsökande arbete bedrivs även gentemot unga arbetslösa 20-29 år i enlighet med stadens budget. Utbildningsnämnden arbetar även uppsökande för att komma i kontakt med ungdomar som inte blivit antagna till gymnasiet. Det är positivt att det uppsökande arbetet kombinerar olika tillvägagångssätt som exempelvis brevutskick, telefonsamtal, hembesök och samerkan med andra aktörer, för att på detta sätt komma i kontakt med så många ungdomar som möjligt.

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden erbjuder en rad insatser inom kommunala aktivitetsansvaret och till unga arbetslösa 20-29 år. Det finns systematiska arbetsprocesser för insatser som exempelvis studie- och yrkesvägledning, coachning, matchning mot jobb, praktik, slussplatser till introduktionsprogram m.fl. Insatserna anpassas till ungdomarnas individuella förutsättningar, behov och önskemål genom kartläggning tillsammans med handläggare. Det är positivt att ungdomarna kan erbjudas en variation av insatser och stöd i olika omfattning utifrån individuella förutsättningar, behov och önskemål. Något som skapar förutsättningar för ungdomar att gå vidare till utbildning eller sysselsättning.

Revisionskontorets aktgranskning visar också att registrering och dokumentation av insatser inom kommunala aktivitetsansvaret följer rådande lagstiftning och Skolverkets allmänna råd. Arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år dokumenteras utifrån samtycke.

I revisionskontorets granskning av uppföljningsansvaret 2013 framkom att uppföljning och utvärderingen av insatsernas resultat var ett utvecklingsområde. Idag genomförs uppföljning och utvärdering av insatser inom kommunala aktivitetsansvaret och till ungdomar 20-29 år på individnivå. Uppföljning och utvärdering av

insatser sker bl.a. genom enkät, fokusgrupper och individuella samtal.

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden följer även upp insatsernas resultat i tertiärreporter och verksamhetsberättelsen. En övergripande analys och utvärdering av om jobbtorget insatser till unga arbetslösa 20-29 år, ger avsedda effekter och motsvarar ungdomarnas behov, har inte genomförts. Detta är viktigt för att veta om insatserna är ett komplement till Arbetsförmedlingens insatser.

Granskningen visar att den lokala samverkan mellan jobbtorgen och socialtjänsten inom kommunala aktivitetsansvaret behöver utvecklas. Något som även lyftes fram i revisionskontorets granskning 2013. Samverkan med Spånga- Tenstas stadsdelsförvaltning har exempelvis försvårats av personalomsättning inom socialtjänsten. Formella samverkansforum, utöver arbetet kring handlingsplanen inom kommunala aktivitetsansvaret, behöver även skapas mellan nämnderna. Stadsdelsnämnderna behöver involveras i samverkan. Samverkan är viktigt för att säkerställa att alla ungdomar i målgruppen fångas in av arbetet inom kommunala aktivitetsansvaret. Samverkan kring arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år, som bl.a. sker inom ramen för lokala samverkansöverenskommelser och DUA, uppges fungera tillfredställande.

## **Sammanfattande bedömning och rekommendationer**

Den sammanfattande bedömningen är att arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden erbjuder och följer upp insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa 20-29 år. Arbetet bedöms skapa förutsättningar för att ge ungdomar möjligheten att gå vidare till utbildning eller sysselsättning.

Uppföljningen kan utvecklas genom en övergripande utvärdering och analys av om insatserna inom jobbtorgens verksamhet ger effekter och motsvarar de behov som finns hos stadens unga arbetslösa 20-29 år.

De lämnade rekommendationer i revisionskontorets tidigare granskning bedöms till viss del ha beaktats. Det återstår att

tydliggöra stadsdelsnämndernas ansvar inom kommunala aktivitetsansvaret. Vidare att utveckla stadsdelsnämndernas lokala samverkan med jobbtorgen inom kommunala aktivitetsansvaret.

Följande rekommendationer lämnas till nämndernas fortsatta arbete:

- Arbetsmarknadsnämnden bör tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret.
- Arbetsmarknadsnämnden bör tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna skapa formella forum för samverkan inom kommunala aktivitetsansvaret.
- Spånga-Tensta stadsdelsnämnd bör utveckla samverkan med arbetsmarknadsnämnden (Jobbtorg Unga Kista) inom kommunal aktivitetsansvaret.
- Arbetsmarknadsnämnden bör vidareutveckla uppföljningen av arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år genom att övergripande utvärdera och analysera om insatserna inom jobbtorgen ger avsedda effekter och motsvarar ungdomarnas behov.

## Bilaga 1 Källförteckning

Arbetsmarknadsnämnden verksamhetsplan 2016.  
Arbetsmarknadsnämndens årsberättelse 2015.  
Arbetsmarknadsnämndens tertialrapport 1 och 2, 2016.  
Arbetsmarknadsnämnden, verksamhetsberättelse ingång 20-29år  
2015.  
Handlingsplan - kommunala aktivitetsansvaret, arbetsmaterial.  
Arbetsförmedlingen Järva avseende ungdomar 16-24år.  
Kommunala aktivitetsansvaret.  
Kommunal arbetsmarknadsstatistik 2015. RKA.  
Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken, SKL.  
Lokal överenskommelser för att minska ungdomsarbetslösheten,  
2016-2018.  
Lokal överenskommelse mellan Jobbtorg Fokus Unga och Manual.  
Skolplattformen, Barn och elevregistret (BER) SCB.  
Arbetskraftundersökning (AKU). 2016-08-24.  
Skolverkets allmänna råd. Kommunernas aktivitetsansvar för  
ungdomar, 2016.  
Stockholms stads budget 2016.  
Utbildningsnämndens verksamhetsplan 2016.  
Utbildningsnämndens årsberättelse 2015.  
Utbildningsnämndens tertialrapport 1 och 2, 2016.

## Bilaga 2 Intervjuer

Följande tjänstemän har intervjuats och bidragit med underlag till granskningen.

### **Arbetsmarknadsförvaltningen**

Utvecklingschef

Strateg

Biträdande enhetschef Aim

Biträdande enhetschef vid Ung i centrum

Enhetschef vid Jobbtorg Unga Kista

Biträdande enhetschef vid Jobbtorg Unga Kista

### **Utbildningsförvaltningen**

Stabschef vid gymnasieavdelningen

Strateg vid gymnasiestaben

Enhetschef vid enheten Skolslussen

Projektledare för SUSÅ

### **Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning**

Avdelningschef individ och familjeomsorgen

Enhetschef försörjningsstöd

F.d. enhetschef inom barn och unga

Projektledare för Rågsved Community Center

### **Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning**

Avdelningschef för Individ och familjeomsorgen

Biträdande enhetschef inom bistånd/försörjningsstöd

Biträdande enhetschef inom barn och unga



Stockholms  
stad

# Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholm stad

[stockholm.se](http://stockholm.se)





**Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholm  
stad  
2016**

**Dnr:** AMN 2016-0355-01

**Kontaktperson:** Anki Garcés, Arbetsmarknadsförvaltningen  
Catharina Sackemark-Larsson, Utbildningsförvaltningen

## **Handlingsplan för Stockholm stads arbete utifrån kommunernas aktivitetsansvar (KAA)**

Kommunerna har enligt skollagen ett aktivitetsansvar (tidigare informationsansvar) för ungdomar som är folkbokförda i kommunen och som har fullgjort sin skolplikt men som inte har fyllt 20 år och inte genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Aktivitetsansvaret (kommunernas aktivitetsansvar, KAA) ställer krav på att kommunen håller sig informerad om vilka som tillhör målgruppen, kontaktar dessa och erbjuder dem lämpliga individuella åtgärder. Aktivitetsansvaret förutsätter att insatser genomförs under hela året och omfattar allt från kartläggning och uppsökande verksamhet för att hitta de berörda ungdomarna, till olika insatser för att i första hand motivera ungdomar att påbörja eller återuppta en utbildning. Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar (SKOLFS 2016:52) föreskriver att det finns en strukturerad handlingsplan för arbetet.

I Stockholms stad har arbetsmarknadsnämnden hand om det kommunala aktivitetsansvaret för 16-19 åringar för de delar som inte ligger inom utbildningsnämndens ansvarsområde. Även stadsdelsnämnderna har ett visst ansvar i frågan.

Denna handlingsplan fastställer hur Stockholm stad arbetar utifrån kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar. (KAA). Den beskriver uppdrag, organisation, ansvarsfördelning, insatser, rutiner för arbetet, samt identifierade utvecklingsområden. Handlingsplanen har tagits fram i samverkan av Arbetsmarknadsförvaltningen och Utbildningsförvaltningen och baserar sig på Skolverkets allmänna råd. (Skolverkets allmänna råd, Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar, Skolverket 2016)

Handlingsplanen ska ses över och revideras årligen.

# Innehåll

<b>Handlingsplan för Stockholm stads arbete utifrån kommunernas aktivitetsansvar (KAA)</b>	<b>4</b>
<b>1. Uppdrag och uppdragets innehåll</b>	<b>7</b>
1.1 Målgrupp	8
1.2 Avgränsningar kring uppdraget	8
1.2.1 Drogfrihet	8
1.2.2 Ungdomar med psykisk eller fysisk ohälsa	9
1.2.3 Ungdomar som omfattas av LSS	9
<b>2. Att styra och leda arbetet</b>	<b>10</b>
2.1. Arbetsmarknadsnämnden	10
2.2 Utbildningsnämnden	11
2.3 Stadsdelsnämnderna	12
2.4 Samverkan med arbetsförmedlingen	12
<b>3. Organisation</b>	<b>13</b>
3.1 Styrgrupp/samordningsgrupp KAA	13
3.2 Samverkansforum	13
3.3 Huvudaktörer	13
3.3.1 <i>Jobbtorg Stockholm/Aim</i>	13
3.3.2 <i>Skolslussen</i>	14
<b>4. Arbeta med att löpande identifiera, informera och kontakta</b>	<b>14</b>
4.1 Gymnasieskolans uppdrag	15
4.1.1 <i>Skolans uppdrag</i>	15
4.1.2 <i>Rektorns ansvar</i>	16
4.1.3 <i>Elevhälsa</i>	16
4.1.4 <i>Gymnasieskolans program</i>	17
4.1.5 <i>Gymnasiesärskolans program</i>	17
4.1.6 <i>Synnerliga skäl för att tas emot till yrkesintroduktion eller individuellt alternativ</i>	18
4.2 Förebyggande åtgärder	19
4.2.1 <i>Förebyggande åtgärder övergång grundskola till gymnasiet</i>	19
4.2.2 <i>Rutiner för förebyggande arbetet gällande elever som fullgjort skolplikten</i>	19
4.2.3 <i>Elever med studiebevis</i>	19
4.2.4 <i>Rutiner ogiltig frånvaro</i>	20
4.2.5 <i>Rutiner avbrott</i>	20
4.2.6 <i>Projekt SUSA, utvecklingsarbete i Socialfondsprojekt</i>	21
4.3 Uppsökande arbete	22
4.3.1 <i>Arbetssätt</i>	22
4.3.2 <i>Rutin för det uppsökande arbetet</i>	22
<b>5. Lämpliga individuella åtgärder</b>	<b>23</b>
5.1 Skolslussen	24
5.1.1 <i>Utbildningsinsatser inom Komvux</i>	25
5.1.2 <i>Folkhögskola</i>	25

5.1.3 <i>Praktik, flexibel start</i>	25
5.2 Insatser inom Arbetsmarknadsförvaltningen och Jobbtorg Stockholm	26
5.2.1 <i>Aim</i>	26
5.2.2 <i>Ungdomsanställningar</i>	26
5.2.3 <i>Ung i centrum</i>	26
5.2.4 <i>Övriga insatser inom Jobbtorg Stockholm</i>	27
5.2.5 <i>YrkesPlus</i>	27
<b>6. Dokumentation och registerföring</b>	<b>27</b>
6.1 Skolplattform Stockholm; Barn och Elevregistret – BER	28
6.2 Flai	28
<b>7. Rutiner för Uppföljning och utvärdering</b>	<b>29</b>
7.1 Uppföljning av uppsök	29
7.2 Uppföljning och utvärdering av stöd och insatser	29
7.3 Utvärdering utifrån ungdomarnas perspektiv	30
<b>8. Utvecklingsområden</b>	<b>30</b>
8.1 Skapa kunskap om målgrupp och behov	30
8.2 Stöd för ungdomar med fysisk och psykisk ohälsa som inte är inskrivna i skola och därför inte omfattas av elevhälsa	31
8.3 Nyanlända ungdomar	31
8.4 Studiebevis	32

# 1. Uppdrag och uppdragets innehåll

Den första januari 2015 trädde en ändring av 29 kap. 9 § Skollagen i kraft. I paragrafen står nu:

*”En hemkommun ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som har fullgjort sin skolplikt men inte fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning (aktivitetsansvar) Hemkommunen har inom ramen för ansvaret uppgiften att erbjuda de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt. Kommunen ska föra ett register över de ungdomar som omfattas av ansvaret enligt första stycket. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den dokumentation och den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt andra och tredje styckena.”*

I kommentarerna i Skolverkets allmänna råd om kommunens aktivitetsansvar för ungdomar framgår att det för att förebygga utanförskap är viktigt att samhällets insatser för dessa ungdomar tar hänsyn till individens förutsättningar, behov och önskemål för att påbörja eller återgå till utbildning, eller ge möjlighet till annan meningsfull sysselsättning och att det därför är av vikt att dessa faktorer är utgångspunkten för samhällets insatser och inte det offentliga organisering. Kommentarerna fastställer också att ändringen i lagstiftningen innebär ett uttalat krav på att ungdomen ska erbjudas lämpliga individuella åtgärder, samt betonar att kommunen ska ha en aktiv relation med de ungdomar som omfattas av lagen. (Sid 11-12) Arbetet med att samla information, kontakta ungdomar och erbjuda insatser ska genomföras under hela året och omfatta allt från kartläggning och uppsökande verksamhet för att hitta de berörda ungdomarna, till olika insatser för att i första hand motivera ungdomar att påbörja eller återuppta en utbildning (Sid 13)

## 1.1 Målgrupp

För att omfattas av kommunens aktivitetsansvar gäller att ungdomarna:

- Är folkbokförda i kommunen
- Inte längre är skolpliktiga, och
- Inte har fyllt 20 år

Samt kan placeras in i någon av punkterna nedan:

- Genomför utbildning på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan,
- Genomför *inte* utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning, eller
- Har *inte* fullföljt utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning

## 1.2 Avgränsningar kring uppdraget

Arbetet som utförs inom ramen för kommunens aktivitetsansvar syftar till att i första hand motivera ungdomar att påbörja eller att återuppta studier. I andra hand erbjuds stöd mot arbete. Vissa grupper av ungdomar som nås i det uppsökande arbetet står långt från både studier och arbete och behöver andra typer av insatser innan eller parallellt med ett arbete för att motivera till studier. Detta kan tex röra ungdomar med en missbruksproblematik eller psykisk eller fysisk sjukdom.

### 1.2.1 Drogfrihet

För att delta i insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret bör ungdomarna ha påbörjat en process mot drogfrihet, även om de kanske inte inledningsvis är helt drogfria.

Ungdomar med ett aktivt, pågående missbruk erbjuds inte att delta i en insats inom ramen för KAA, men kan erbjudas vägledning och samtalsstöd med syfte att motivera ungdomen till stöd/behandling för att bryta missbruket. I dessa lägen kan samverkan ske både med landsting och med stadsdelsförvaltning. Ungdomar som kommer drogpåverkade till någon av verksamheterna inom KAA ombeds

lämna verksamheten, men erbjuds kontakt när hen inte längre är påverkad.

Om det uppdagas i kontakten att en ungdom som är under 18 år har ett pågående missbruk tas kontakt med vårdnadshavaren och med mottagningsgruppen på ungdomens stadsdel. Även Landstinget (Maria Ungdom) kan kontaktas för samverkan kring insatser och stöd.

### **1.2.2 Ungdomar med psykisk eller fysisk ohälsa**

I kommunens aktivitetsansvar ingår inte att erbjuda insatser inom ramen för psykiatri eller andra vårdinsatser. Här ligger ansvaret i första hand hos landsting och stadsdelsförvaltningar. Inom ramen för KAA ingår dock att motivera och stötta ungdomar vi når med behov av sådana insatser så att de får en kontakt med lämplig vårdgivare. Motivationsarbete mot studier eller arbete kan sedan där det är lämpligt fortsätta parallellt och i samverkan med insatser inom vården eller i de fall detta inte är möjligt återupptas i ett senare skede.

### **1.2.3 Ungdomar som omfattas av LSS**

I lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) 15 § beskrivs att en av kommunens uppgifter bland annat är att fortlöpande följa upp vilka som omfattas av lagen och vilka deras behov av stöd och service är. Kommunen ska vidare verka för att personer som omfattas av LSS får sina behov tillgodosedda och att de får tillgång till arbete eller studier. När en insats enligt LSS beviljas är kommunen skyldig att erbjuda den enskilde en individuell plan enligt LSS 10 § och verka för att dessa insatser samordnas. Den enskilde kan när som helst begära att en individuell plan upprättas. Sådana planer ska omprövas fortlöpande och minst en gång om året.

Inom KAA erbjuds stöd till ungdomar med behov av LSS i att kontakta handläggare för LSS och stöd i att söka LSS kan erbjudas. Insatser ges sedan inom ramen för LSS i de fall detta beviljas. Utifrån individuella behov kan även stöd och insatser inom ramen för KAA erbjudas i de fall ungdomarna tackar nej till LSS eller parallellt med LSS.

## 2. Att styra och leda arbetet

Ur Allmänna råd

Hemkommunen bör

- 1. Se till att det finns en ändamålsenlig organisation med tydlig ansvarsfördelning och en strukturerad handlingsplan för arbetet med aktivitetsansvaret,*
- 2. Identifiera vilka myndigheter och andra aktörer som kan vara aktuella att samarbeta med inom ramen för aktivitetsansvaret, och*
- 3. Skapa förutsättningar och ha ändamålsenliga rutiner för samverkan såväl inom kommunen som med berörda myndigheter och andra aktörer*

I Stockholms stad har arbetsmarknadsnämnden ansvar för att samordna arbetet utifrån kommunens aktivitetsansvar. Ansvaret för att genomföra uppdragets olika delar är dock fördelat främst mellan arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Även stadsdelsförvaltningarna har i uppdrag att samverka med arbetsmarknadsförvaltningen inom uppdraget.

Utbildningsförvaltningen har det ansvaret för att förebygga och förhindra skolavhopp, säkra övergång från grundskola till gymnasieskola, samt erbjuda studier för de ungdomar som vill studera. Arbetsmarknadsförvaltningen har ansvar för det uppsökande arbetet, samt för att kartlägga behov, erbjuda stöd och motivera tillbaka till studier, eller arbete, samt stötta ungdomarna i att etablera kontakter med andra stödinsatser utifrån individuella behov. Stadsdelsförvaltningarna erbjuder stöd utifrån socialtjänstlagen, samt arbetar med fritidsverksamheter, fältverksamhet, samt andra förebyggande och stödjande insatser.

Insatser erbjuds av både Utbildningsförvaltning, Arbetsmarknadsförvaltning och Arbetsförmedling.

Nedan följer en mer detaljerad beskrivning av de olika parternas ansvarsområden.

### 2.1. Arbetsmarknadsnämnden

I arbetsmarknadsnämndens ansvar ingår:

- Samordning av Stockholms stads arbete utifrån kommunens aktivitetsansvar
- Att utföra och utveckla det uppsökande arbetet



- Att genomföra och utveckla motivationsarbete
- Att erbjuda fördjupad studie- och yrkesvägledning för de ungdomar som inte är redo för studier.
- Att utveckla samverkan med andra aktörer som erbjuder stödinsatser för att kunna stötta ungdomar i att etablera kontakter utifrån individuella behov.
- Att erbjuda och genomföra insatser som inte ligger inom ramen för gymnasieskolan.
- Att övergripande följa upp och rapportera arbetet som sker inom ramen för kommunens aktivitetsansvar
- Att utveckla och samordna arbete kring registrering och dokumentation i de delar av skolplattformen som hanterar kommunens aktivitetsansvar.
- Att som en aktiv part medverka i arbetet med ESF-projektet SUSA och bidra till ett så lyckat resultat som möjligt. (Se under Förebyggande åtgärder 4.1.6)

## 2.2 Utbildningsnämnden

I utbildningsnämndens ansvar ingår

- Att erbjuda studie- och yrkesvägledning och studier
- Att arbeta för att förebygga och förhindra skolavhopp
- Att erbjuda insatser inom ramen för gymnasieskolan
- Samverkan mellan grundskola och gymnasieskola och introduktionsprogrammen (IM) på stadens gymnasieskolor
- Att genomföra informationsinsatser om gymnasievalet, gymnasieskolans olika program med fokus på introduktionsprogrammen och om övergångar mellan skolformer för studie- och yrkesvägledare och rektorer på både grund- och gymnasieskolor oavsett huvudman, samt för socialtjänsten
- Resultatuppföljning av IM, inklusive insatser utifrån KAA som genomförs inom ramen för gymnasieskolan
- Att samverka med arbetsmarknadsnämnden i rapportering och uppföljning av hela uppdraget utifrån KAA
- Att som projektägare driva det ESF-finansierade projektet SUSA i samverkan med Arbetsmarknadsnämnden
- Genomförande av metodutvecklingsprojektet SUSA (Se under Förebyggande åtgärder 4.1.6).

## 2.3 Stadsdelsnämnderna

I stadsdelsnämndernas uppdrag ingår att samarbeta med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden i arbetet med kommunens aktivitetsansvar. I samarbetet ingår

- Att samverka ur ett individperspektiv kring målgruppen för KAA och erbjuda stöd och insatser utifrån socialtjänstlagen inför eller parallellt med insatser som genomförs av arbetsmarknadsnämnd eller utbildningsnämnd
- Att utifrån fritids- och fältverksamhet fungera som en samarbetspart i arbetsmarknadsnämndens lokala uppsökande arbete

Samverkan utgår i första hand från det lokala arbetet kring KAA och anpassas till lokala förhållanden. I stadsdelsnämndernas uppdrag ingår inte att erbjuda insatser utformade speciellt för målgruppen för KAA.

## 2.4 Samverkan med arbetsförmedlingen

Under hösten 2015 tecknades en samverkansöverenskommelse mellan Stockholm stad och Arbetsförmedlingen för att minska arbetslösheten för ungdomar. Överenskommelsen omfattar ungdomar i åldern 16-25 år. Viktiga verktyg för att öka andelen ungdomar som återupptar/påbörjar studier eller erhåller arbete är en ökad samverkan kring individuell planering och gemensamma bedömningar kring enskilda ungdomar och ökad samlokalisering mellan stadens Jobbtorg för unga och arbetsförmedlingen. Lokala rutiner för hur denna samverkan ska genomföras tas fram under hösten 2016.

Arbetsförmedlingen erbjuder stöd och insatser för de ungdomar inom KAA som inte är intresserade av studier. Ungdomarna kan anmäla sig till valfri arbetsförmedling.

Arbetsförmedlingen driver socialfondsprojektet UngKomp i samverkan med Stockholms stad (genom Arbetsmarknadsnämnden) som avsätter personalresurser till projektet. Arbetet baseras på att multikompetenta team, dvs handläggare, studie- och yrkesvägledare, socialkonsulent och arbetspsykolog arbetar tillsammans kring individen. Projektet drivs för ungdomar mellan 16 och 24 år som inte arbetar eller studerar och som behöver mer stöd än vanliga arbetsförmedlingar erbjuder och tar hänsyn till ungdomens hela livssituation med syfte att nå målet arbete eller

studier. De har även kundstödare för extra stöd till deltagande ungdomar. Med projektet finns en nära uppbyggd samverkan kring ungdomar i KAA.

## **3. Organisation**

### **3.1 Styrgrupp/samordningsgrupp KAA**

Styrgruppen har i uppdrag att övergripande styra stadens arbete utifrån KAA. Till styrgruppen lyfts frågor kring inriktning på arbetet, ansvarsfördelning, behov av nya insatser och resursfördelning. Till styrgruppen sker även rapportering av arbete och resultat.

Styrgruppen består av:

Utvecklingschef Arbetsmarknadsförvaltningen  
Avdelningschef Utbildningsförvaltningen  
Ungdomsstrateg Arbetsmarknadsförvaltningen  
Enhetschef Gymnasiestaben

### **3.2 Samverkansforum**

Samverkansforumet har i uppdrag att diskutera konkreta utvecklingsfrågor, förbereda frågor till styrgruppen, samt planera samverkansinsatser för personalen. I samverkansforumet diskuteras och analyseras underlag till den årliga rapporten av KAA och med denna som grund uppdateras och revideras handlingsplanen årligen. Samverkansforumet kan vid behov kompletteras med ytterligare funktioner, samt utse arbetsgrupper för att behandla särskilda frågor.

Enhetschef Gymnasiestaben  
Samordnare Skolslussen  
Ungdomsstrateg Arbetsmarknadsförvaltningen  
Biträdande enhetschef och samordnare för KAA inom arbetsmarknadsförvaltningen  
Representant grundskoleavdelningen?

### **3.3 Huvudaktörer**

#### **3.3.1 Jobbtorg Stockholm/Aim**

Inom Jobbtorg Stockholm finns en samordnare anställd med ansvar för att leda det uppsökande arbetet och verksamheten Aim (se

nedan), att driva samverkan kring KAA, att sammanställa rutiner kring uppsök, registrering och dokumentation, utveckling av arbetsmetoder, samt rapportering och uppföljning av hela uppdraget med KAA. Det uppsökande arbetet bedrivs av 11 lokala samordnare anställda inom Jobbtorg Stockholm. De lokala samordnarna består av studie- och yrkesvägledare och beteendevetare som utgår från de lokala jobbtorgen och arbetar uppsökande, samt erbjuder fördjupad vägledning och individuellt stöd. Utöver de lokala samordnarna erbjuds ungdomar inom KAA studie- och yrkesvägledning och stöd individuellt och i grupp vid den centrala verksamheten Aim. Aim erbjuder även motiverande insatser, studiebesök och stöd i arbetssökande och bemannas av studie- och yrkesvägledare, coacher och matchare.

### 3.3.2 Skolslussen

Skolslussen är en del av gymnasieavdelningen inom utbildningsförvaltningen och består av 5 studie- och yrkesvägledare samt 1 specialpedagog samt administratör. Skolslussen erbjuder studie- och yrkesvägledning och erbjuder studier för de ungdomar som vill studera. De genomför också informationsinsatser om gymnasievalet, gymnasieskolans olika program med fokus på introduktionsprogrammen och om övergångar mellan skolformer för studie- och yrkesvägledare och rektorer på både grund- och gymnasieskolor oavsett huvudman, samt för socialtjänsten.

## 4. Arbete med att löpande identifiera, informera och kontakta

Ur Allmänna råd

Hemkommunen bör:

1. *Se till att det finns förutsättningar och rutiner för berörd personal att löpande under året identifiera och hålla sig informerad om hur de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta,*
2. *Se till att tillvägagångssätten för att komma i kontakt med ungdomar anpassas utifrån deras situation och behov, och*
3. *Se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att ta emot information när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från en*

*gymnasieskola eller gymnasiesärskola med annan huvudman.*

Huvudmannen för utbildningen bör

4. *Se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att informera hemkommunen när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller gymnasiesärskola*

I skollagen 15 kap 8§ står ”Varje kommun ska informera om de nationella programmen och om möjligheterna att få utbildning på introduktionsprogram”

I Skolverkets allmänna råd ”Arbete med studie- och yrkesvägledning”, 2013 förtydligas att *kommunen bör säkerställa att kommunens medborgare informeras om sina möjligheter till utbildning(sid 31)*

Vidare står att ”*I de fall eleven fattar beslut om att avbryta eller inte helt fullfölja sina studier bör skolan informera om och tydliggöra vilka konsekvenser det kan få när det gäller möjligheter till arbete och vidare studier.*”(Sid 34)

## **4.1 Gymnasieskolans uppdrag**

### **4.1.1 Skolans uppdrag**

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Skolan ska ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. Utifrån sina egna förutsättningar ska de få möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Elever i Stockholms skolor har rätt till en god arbetsmiljö i en skola som främjar elevers lärande, utveckling och hälsa. Rektor har ansvar för att undervisningen och elevhälsoverksamheten utformas så att eleverna får de extra anpassningar och det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Skolan har ett särskilt ansvar att uppmärksamma de elever vars situation och svårigheter utgör

hinder för deras inläring. Skolan har även ett ansvar för att uppmärksamma elever som far illa eller som uppvisar tecken på ohälsa. Vid behov av stöd ska insatser ges så tidigt som möjligt under elevens skolgång och de insatser som sätts in ska ha hög kvalitet.

#### **4.1.2 Rektorns ansvar**

Rektorn har huvudansvar för skolan och har det övergripande ansvaret för skolans arbete. Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Skollagen, respektive förordning och läroplan reglerar detta liksom övrig skolpersonals ansvar. Beslut om stödinsatser till elev fattas av rektorn med utgångspunkt i vad som anges i skollagen, gymnasieförordningen och Skolverkets allmänna råd om ”Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram”.

Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans personal och har i enlighet med läroplanen ett särskilt ansvar för att:

- utbildningen organiseras så att den så långt möjligt anpassas efter elevernas önskemål och val av kurser och att återvändsgränder i studiegången undviks,
- lärarna anpassar undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar,
- undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att elever som behöver särskilt stöd eller andra stödåtgärder får detta,
- skolan i dialog med eleven upprättar en individuell studieplan för varje elev och reviderar den vid behov,
- lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter professionellt,
- vårdnadshavare får insyn i elevernas skolgång

#### **4.1.3 Elevhälsa**

För elever i gymnasieskola och gymnasiesärskola ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan omfattar specialpedagogiska, psykosociala, psykologiska och medicinska insatser. I Stockholm stads skolor ska även studie- och yrkesvägledare ingå i elevhälsans insatser.

Elevhälsoteamets uppdrag är att främja, förebygga och stödja elevens utveckling mot målen. Rektorn ansvarar för att ge elevhälsoteamet ett specifikt uppdrag utifrån elevernas och skolans behov och utvecklingsområden. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, vilket innebär att elevhälsan i sitt generellt inriktade arbete ska

- bidra till att skapa lärmiljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa, det vill säga skapa en så positiv lärandesituation som möjligt
- bidra i arbetet till att skapa generella pedagogiska/praktiska anpassningar i lärmiljön
- bidra i arbetet med extra anpassningar
- förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter
- stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål

Elevhälsans individuellt inriktade arbete ska

- ge alla barn och elever ledning och stimulans för att de ska utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål
- undanröja hinder för lärande, utveckling och hälsa
- uppmärksamma och på rektorns uppdrag utreda orsaker till inlärningsproblem och
- utreda orsaker till ohälsa
- bidra med åtgärder och anpassningar för varje enskild elev i behov av stöd/särskilt stöd

#### **4.1.4 Gymnasieskolans program**

Gymnasieskolan är treårig och frivillig. Det finns 18 nationella program: tolv yrkesprogram och sex högskoleförberedande. Det finns också fem introduktionsprogram för elever som inte är behöriga till ett nationellt program: preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion. Introduktionsprogrammen syftar till förberedelser eller introduktion till annan gymnasial utbildning eller till arbetsmarknaden.

#### **4.1.5 Gymnasiesärskolans program**

Gymnasiesärskolan är fyraårig och frivillig. Den vänder sig till ungdomar som har utvecklingsstörning. Det finns nio yrkesinriktade nationella program. Det finns också individuella program för elever som behöver en utbildning som är anpassad efter elevens förutsättningar. Elever från grundsärskolan ska erbjudas introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och individuellt alternativ om de önskar sådan utbildning.

#### **4.1.6 Synnerliga skäl för att tas emot till yrkesintroduktion eller individuellt alternativ**

- Om huvudmannen för utbildningen bedömer att det finns synnerliga skäl får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett nationellt program tas emot till yrkesintroduktion eller individuellt alternativ enligt 17 kap. 11 § skollagen.
- För en elev som följer ett nationellt program ska samtliga relevanta stödåtgärder enligt 9 kap. i gymnasieförordningen ha övervägts innan huvudmannen får pröva om det finns synnerliga skäl.
- För stadens gymnasieskolor finns en rutin som innebär att när rektor har övervägt samtliga relevanta stödåtgärder för en elev och bedömer att huvudmannen ska pröva om det finns synnerliga skäl, kontaktar rektor sin gymnasiechef som i samråd med handläggare på gymnasiestaben fattar beslut om det finns synnerliga skäl för eleven i fråga att tas emot till individuellt alternativ eller yrkesintroduktion i enlighet med delegationsordningen.
- Skolan ska först ha utformat och anpassat lärmiljöerna och undervisningens innehåll samt övervägt samtliga relevanta stödåtgärder. Trots detta utvecklas eleven fortfarande inte i riktning mot kunskapsmålen eller mot att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Eleven ska informeras om vad det innebär att byta från ett nationellt program till ett introduktionsprogram.



## 4.2 Förebyggande åtgärder

### 4.2.1 Förebyggande åtgärder övergång grundskola till gymnasiet

För att säkra att ungdomar i Stockholm stad i enlighet med Skollagen och de allmänna råden om Arbete med studie- och yrkesvägledning får tillräcklig information om gymnasieutbildning och om konsekvenser av att avbryta gymnasiestudier samarbetar Skolslussen med grundskoleavdelningen gällande övergången till gymnasiet

Det sker dels genom centrala arbetsgrupper och i stadens syv-nätverk för studie- och yrkesvägledare i grundskolan samt genom informationsträffar som sker vid minst 1 tillfälle per termin. Till dessa informationstillfällen bjuds även studievägledare från andra huvudmän/fristående grundskolor in. En gång per år håller antagningshandläggarna i staden information kring bilagor till gymnasieansökan för samma målgrupp.

### 4.2.2 Rutiner för förebyggande arbetet gällande elever som fullgjort skolplikten

Studie- och yrkesvägledarna på Skolslussen arbetar tillsammans med stadens antagningshandläggare. Genom detta samarbete kan det i förebyggande syfte, tidigt identifieras vilka och hur många ungdomar som riskerar att inte bli antagna till gymnasiet, samt vilka som inte sökt alls till gymnasiet. Utifrån detta planeras sommaren och skolstartsperioden fram till 15 september. Alla som inte blir antagna efter första antagningsbeskedet bjuds in till Skolslussen i direkt anslutning till beskedet i juni/juli. Dagligen under ca: en vecka finns tider för drop-in där dessa ungdomar erbjuds studievägledning, hjälp med ändringsval, sen ansökan eller får information utifrån individens behov. I början av augusti, i samband med den andra reservantagningen, sker samma procedur som ovan. Detta pågår sedan fram till 15 september för de som ej blivit antagna och som sökt/söker en plats i gymnasiet.

### 4.2.3 Elever med studiebevis

Elever som avslutar gymnasiet med ett studiebevis kan vända sig direkt till stadens vuxenutbildning för att ansöka om studier även om de är under 20 år. Skolslussen har tagit fram ett informationsblad som (kan) bifogas studiebeviset, antingen i samband med att eleverna lämnar skolan eller i samband med vägledningssamtal under vårterminen om det är tydligt att det blir

ett studiebevis. Detta informationsblad distribueras till stadens gymnasieskolor och dess studie- och yrkesvägledare genom gymnasieavdelningen. Till ungdomar som redan lämnat gymnasiet och/eller som gått hos annan huvudman/kommun skickas ett brev hem i mitten på september. Där informeras de om vad det innebär att ha gått ut gymnasiet med ett studiebevis och om vart de kan vända sig för att få hjälp att slutföra en examen. Där framgår också vad de kan få för stöd längre fram om de inte önskar studier för tillfället.

#### **4.2.4 Rutiner ogiltig frånvaro**

Gymnasieavdelningen administrerar de anmälningar om betydande ogiltig frånvaro som åligger annan huvudman att rapportera till elevs hemkommun, (Skollagen 15 kap. 15 §) På stadens websida finns information kring vad som gäller samt blankett att använda för ansvarig huvudman. Denna rapportering är en del av underlaget för att förbereda dimensionera utbildningsplatser och/eller andra insatser inom det kommunala aktivitetsansvaret.

Utöver detta deltar personal från Gymnasieavdelningen och personal från arbetsmarknadsförvaltningen vid informationstillfällen som utbildningsförvaltningen anordnar för annan huvudman/fristående skolor minst 2 ggr/termin, där det bland annat informeras om det kommunala aktivitetsansvaret. Dessa informationstillfällen görs i samverkan med både gymnasieavdelningen och arbetsmarknadsförvaltningen.

#### **4.2.5 Rutiner avbrott**

Gymnasieavdelningen administrerar de anmälningar om avbrott som åligger huvudman att rapportera till elevs hemkommun enligt 15 kap. 15§ i skollagen.

Rutiner för huvudman finns på stadens websida för gymnasiefrågor, där även avbrottsblankett finns att ladda ned alternativt fylla i och mejla. Utöver detta deltar personal från Gymnasieavdelningen vid informationstillfällen för annan huvudman/fristående skolor minst 2 ggr/termin, där syftet bl. a är information om det kommunala aktivitetsansvaret. Dessa informationstillfällen görs i samverkan med både grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och arbetsmarknadsförvaltningen.

Ett nära samarbete sker även direkt med gymnasieskolor, oavsett huvudman, i samband med eventuella avbrott. Det kan handla om information av förebyggande karaktär, där skolan t. ex behöver få råd och stöd.

När elev som fortfarande är inskriven vid gymnasieskola kontaktar personal som arbetar med KAA inom arbetsmarknadsnämnden och har klagomål kring stödet i skolan hänvisas klagomål tillbaka till

rektor vid skolan. Om eleven inte längre är på plats i skolan, men ändå fortfarande är inskriven vid skolan kontaktas skolan för en diskussion om utskrivning. I dessa fall informeras även Skolslussen.

#### **4.2.6 Projekt SUSAS, utvecklingsarbete i Socialfondsprojekt**

Huvudman för projektet SUSAS är Utbildningsförvaltningen. Projektet drivs i samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen och båda förvaltningarna är projektbeställare. Syftet med det ESF-finansierade projektet SUSAS är att ungdomar 15–19 år som riskerar att hamna utanför arbete och studier påbörjar och fullföljer studier på gymnasienivå eller börjar arbeta.

Projektet har särskilt fokus på de socioekonomiskt utsatta stadsdelarna Husby, Rinkeby, Tensta, Hagsätra, Rågsved och Hässelby/Vällingby.

##### *Grundskola – förstärkt vägledning*

SUSAS samverkar med två grundskolor och där utvecklas ett paket av utökad individuell vägledning samt motiverande och inspirerande insatser till elever i årskurs 9 som riskerar att inte söka och/eller inte komma in på gymnasiet. Målet är att insatsen ska leda till ökad tilltro till elevernas egen förmåga, ökad motivation och lust inför gymnasiestudierna, samt mer välgrundade gymnasieval.

SUSAS arbetar även med enskilda individer i årskurs 9, boende i de av ESF prioriterade stadsdelarna Rinkeby, Husby, Tensta, Rågsved, Skärholmen och Hässelby, som har stort behov av individuellt stöd inför valet av- och starten på gymnasiestudierna.

##### *Sommarsatsning – en ytterligare chans*

För att i ett sent skede nå ungdomar i årskurs 9 som fortfarande inte har valt gymnasieprogram och/eller de ungdomar som behöver ett förstärkt stöd för att klara övergången mellan grundskola och gymnasiet erbjuder SUSAS sommarsatsning i samarbete med Aim.

Ungdomar i sommarsatsningen är garanterade sommarjobb som finansieras av staden. Kring sommarjobbet byggs ett individuellt paket av insatser, t ex sommarskola, vägledning, förberedelse inför gymnasiestudier, sociala och hälsofrämjande aktiviteter osv. Syftet är att ytterligare motivera och förbereda för gymnasiestudier och underlätta inträdet på gymnasiet. Ett annat syfte kan vara att fylla ett långt sommarlov för ungdomar där sommarlovet kan vara en riskfaktor som minskar till fortsatta studier.

## 4.3 Uppsökande arbete

### 4.3.1 Arbetssätt

Jobbtorg Stockholm har ett upparbetat arbetssätt med lokala samordnare som inom ramen för kommunens aktivitetsansvar söker upp ungdomar 16-19 år som varken arbetar eller studerar och erbjuder insatser som i första hand ska leda till fortsatta studier. Arbetet utgår från ett register, Barn och Elevregistret (BER) där alla ungdomar mellan 16-19 år som saknar skolplacering efter grundskolan registreras automatiskt. Uppgifterna till detta register hämtas genom samkörning av folkbokföringsregistret, grundskolans- och gymnasiets elevregister, skatteverket och högskoleverket. Det uppdateras varje natt. De lokala samordnarna utgår från de lokala jobbtorgen och ansvarar för det uppsökande arbetet i sina områden. Ett nära samarbete sker med (grund-) och gymnasieskolor. Det finns även ett upparbetat samarbete med stadsdelarna, både inom Barn och ungdomsenheterna, de Sociala insatsgrupperna, fritids- och fältverksamhet och med andra aktörer i närområdet. I ett flertal stadsdelar finns de lokala samordnarna regelbundet på plats på stadsdelsförvaltningarna. För de ungdomar som inte nås via kontakt per brev och telefon går lokala samordnare i par hem och ”knackar” på, för att erbjuda sitt stöd.

Till de ungdomar som fyller 20 år skickas information om var de kan vända sig för att få stöd när de inte längre omfattas av kommunens aktivitetsansvar. För ungdomar där ett motivationsarbete pågår när de fyller 20 år finns en rutin framtagen för att föra över ungdomen till personal inom arbetsmarknadsförvaltningen som arbetar med äldre ungdomar och unga vuxna om ungdomarna är intresserade av fortsatt stöd.

För att skapa struktur och tydlighet i arbetet med att nå ut till ungdomar finns en kommunikationsplan framtagen. Planen beskriver målgrupper för kommunikationen, vilka kommunikationsvägar som används, innehåll i kommunikationen och vilket budskap staden vill förmedla. Planen uppdateras vid behov och utgör en grund för att utveckla och förfina det uppsökande arbetet.

### 4.3.2 Rutin för det uppsökande arbetet

Det uppsökande arbetet för samtliga ungdomar som aktualiseras i modulen för KAA i Barn och elevregistret, BER påbörjas inom en månad efter att de registrerats i BER. Ambitionen är att

kontakttiden ska vara kortare, men det kan variera, beroende på hur stort inflöde det är i BER.

Nedan följer en beskrivning av flödet i det uppsökande arbetet:

- 1 Större brevkick görs i början av terminen, efter 15 september.
- 2 De ungdomar som inte svarar på brevet kontaktas per telefon. Försök att nå ungdomen per telefon görs vid minst tre olika tillfällen.
- 3 Om ungdomen inte svarar skickas SMS, samt brev med information om att staden försökt nå ungdomen.
- 4 Om ovanstående inte resulterar i svar skickas ”Knackkort” ett kort som informerar om att hembesök kommer att genomföras, samt datum och tid för planerat besök.
- 5 Om inget svar inkommer genomförs hembesök.  
Hembesöken genomförs alltid av minst två personal.

Utöver det uppsökande arbetet som genomförs utifrån personuppgifter används Facebook i marknadsföringssyfte. Facebook används också för att söka specifika individer. Även samverkan med stadsdelsförvaltningarna och lokala nätverk bestående av exempelvis fältassistenter, kontaktpersoner, fritidspersonal används i det uppsökande arbetet.

När ungdomar inom ramen för KAA fyller 20 år skickar de lokala samordnarna ut ett informationsbrev till ungdomen med information om var ungdomarna fortsättningsvis kan vända sig för att få stöd och hjälp.

En handbok med tydliga rutiner finns framtagen som stöd i det uppsökande arbetet.

## **5. Lämpliga individuella åtgärder**

Allmänna råd

Hemkommunen bör

1. *Se till att det finns förutsättningar för förankrade rutiner för berörd personal att aktivt och löpande kunna erbjuda lämpliga individuella åtgärder till de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret, och*
2. *Se till att samverka med berörda myndigheter och andra aktörer för att samordna lämpliga individuella åtgärder.*

I kommentarerna till de allmänna råden för ungdomar förtydligas att kommunen i första hand ska erbjuda åtgärder som syftar till att motivera den unga att återgå till utbildning och i andra hand till annan sysselsättning, exempelvis arbete. Några av de förslag på lämpliga åtgärder som tas upp är motiverande samtal, som har en tydlig inriktning på utbildning, med en studie- och yrkesvägledare, åtgärder där flera myndigheter eller andra aktörer, inom utbildning, hälso- och sjukvård, socialtjänst och arbetsförmedling samverkar, samt insatser inom ramen för introduktionsprogrammet.

Inom Stockholm stad finns en mängd olika åtgärder som utförs av Utbildningsförvaltningen och Arbetsmarknadsförvaltningen. Även Arbetsförmedlingen har vissa insatser. Åtgärderna genomförs främst på individuell nivå, men det finns även möjlighet för ungdomar att delta i gruppinsatser.

I de inledande kontakterna erbjuds ungdomarna alltid enskilt stöd och vägledning i olika form.

På Skolslussen erbjuds ungdomarna studie- och yrkesvägledning och via arbetsmarknadsnämnden erbjuds de stöd, studie- och yrkesvägledning och motiverande samtal lokalt ute på de olika jobbtorgen av de lokala samordnare som söker upp ungdomarna. För ungdomar som har behov av ett mer intensivt stöd och motivationsarbete innan de är beredda att återgå till studier eller ta del av mer omfattande insatser finns möjlighet att delta i stöd vid den centrala verksamheten Aim.

Nedan beskrivs övriga åtgärder och insatser.

## 5.1 Skolslussen

Via Skolslussen erbjuds ungdomarna ingång/återgång in i gymnasiestudier alternativt andra studier, t. ex folkhögskola. Ungdomarna erbjuds studievägledning, kartläggning av studiebakgrund, nivåtester, ansökan till gymnasiet samt vid behov upprättande av bilagor. Till Skolslussen kan även ungdomar och/eller deras vårdnadshavare som är nyinflyttade alternativt på väg att flytta in till Stockholm och som behöver en plats på en skola vända sig. Om en ungdom saknar studieplats under läsåret har Skolslussen kontinuerlig antagning till så kallade slussplatser på 5 olika gymnasieskolor. Där erbjuds ungdomen anpassade studier, utifrån behov och mål, inom ramen för introduktionsprogrammets individuella alternativ. När det gäller dessa platser inom gymnasiet

ser man på gymnasieavdelningen varje år över behovet av utbildningsplatser inför kommande läsår. Därefter upprättas innan läsårsstart avtal med berörda gymnasieskolor inom staden. I övrigt sker telefon- och mejlkontakt med skolpersonal, myndigheter och andra kommuner etc. både i förebyggande syfte men även som en konsultativ tjänst vid övergångar, rådfrågan och information gällande skolfrågor för ungdomar.

### **5.1.1 Utbildningsinsatser inom Komvux**

I detta arbete samverkar Skolslussen med vuxenutbildningen på Arbetsmarknadsförvaltningen. Om en ungdom har slutat gymnasieskolan med gymnasieintyg eller utdrag ur betygs katalog och vill komplettera för att få en gymnasieexamen erbjuder Skolslussen studier via Komvux.

För utbildningsplatser vid Komvux sker ett löpande intag hela året till 5 kursstart-perioder. Alla som söker är garanterade plats.

### **5.1.2 Folkhögskola**

Vid synnerliga skäl kan en ungdom mellan 16-17 år som har fullgjort sin skolplikt, är obehörig till nationellt program, studerar/har studerat på introduktionsprogram beviljas studier på studiemotiverande kurs på folkhögskola. Studie- och yrkesvägledare på skolslussen träffar eleven och bedömer i det enskilda fallet om en utbildningsplats inom folkhögskolan ska erbjudas som en individuell insats.

Fr. o m det år ungdomen fyller 18 år och söker eller påbörjar studier på folkhögskola, gör de det på lika villkor som alla andra som är intresserade av studier inom folkhögskola.

### **5.1.3 Praktik, flexibel start**

Skolslussen administrerar ett antal platser inom introduktionsprogrammet där ungdomar, när som helst under läsåret, får möjlighet att skrivas in för att initialt praktisera och med möjlighet att börja läsa kärnämnen på grundskole- och gymnasienivå i kombination med praktik, i syfte att återgå till studier. Tillgång till dessa platser förutsätter kontakt via Skolslussen, Aim eller med lokala samordnare inom Arbetsmarknadsförvaltningen.

För ansökan till slussplatser, praktik inom ramen för introduktionsprogram och flexibel start finns särskilda rutiner för samverkan mellan Skolslussen, Aim och de lokala samordnarna.

## **5.2 Insatser inom Arbetsmarknadsförvaltningen och Jobbtorg Stockholm**

### **5.2.1 Aim**

Aim är en central öppen verksamhet enbart för unga inom KAA med huvudfokus på att motivera tillbaka till studier. Aim erbjuder främst individuella motiverande samtal och fördjupad studie- och yrkesvägledning. Utöver detta erbjuds studiebesök till olika gymnasieskolor, folkhögskolor, och arbetsplatser. På Aim genomförs även i viss utsträckning gruppaktiviteter som utgår från aktuella ungdomars individuella behov. Det kan vara aktiviteter av mer social och självstärkande karaktär. Där studier inte är aktuellt i dagsläget erbjuds även jobbsökargrupper och jobbjakter och rekryteringar arrangeras tillsammans med arbetsgivare och andra samverkanspartners. Även del eller heltidspraktik med stöd erbjuds. Aim har drop-in för unga och vårdnadshavare, även kvällstid, chatmöjlighet, samt föräldrastöd. På Aim arbetar studie- och yrkesvägledare och coacher. Till Aim kommer en ungdom via många olika vägar; egen eller anhörigs kontakt, via lokal samordnare eller Skolslussen.

### **5.2.2 Ungdomsanställningar**

Ungdomsanställningar är en arbetsmarknadsinsats inom Jobbtorg Stockholm. Insatsen inleds med en förberedande utbildning på en vecka, vidare följer en sex veckor lång praktik. För de som har behov av ett mer individuellt stöd erbjuds individuell matchning istället för den förberedande utbildningen. Om praktiken fungerar och är givande för alla parter övergår den till en sex månader lång anställning på halvtid, där Jobbtorg Stockholm ersätter arbetsgivaren för hela lönekostnaden. Samtliga anställningar sker inom stadens arbetsplatser. Individuellt stöd, studie- och yrkesvägledning och uppföljning ges under hela anställningen.

### **5.2.3 Ung i centrum**

Ung i centrum arbetar med 16-29 år inom Stockholm stad, med metoder och insatser som är avsedda att användas för ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden, med liten eller ingen erfarenhet från arbetsmarknaden eller med avbrutna studier.

Dessa är:

- SELMA; tre veckors förstärkt arbetssökeri
- FILUR: ett 8 veckors självstärkande pedagogiskt program och 4 veckor ”prova på ett jobb” (praktik).



Arbetet på Ung i centrum präglas av kreativa inslag och betoningen ligger på att skapa inspiration, motivation och lust att utvecklas vidare. Utöver fasta program erbjuds hälsosamtal, möjlighet att komma igång med träning och olika endagsevenemang som jobbsökardagar och hälsodagar.

#### **5.2.4 Övriga insatser inom Jobbtorg Stockholm**

Utöver ovanstående insatser kan ungdomar inskrivna i KAA om det är lämpligt även ta del av Jobbtorg Stockholms övriga insatser. Detta innefattar insatser hos Jobbtorgs externa leverantörer som utför arbetsförberedande insatser inom områdena: kommunikationshöjande insatser, individuell arbetsträning, supported employment och arbetsförberedande yrkesinriktade insatser. Inriktningen när det gäller yrkesinriktade insatser är att de ska svara mot rekryteringsbehov på arbetsmarknaden. Förutom i insatsen ungdomsansättning erhåller ungdomarna ingen ersättning vid deltagande i Jobbtorgs insatser. SL-kort kan erbjudas vid behov. Från 2017 erbjuds alla arbetssökande ungdomar SL-kort. Detta omfattar även ungdomar inom KAA.

#### **5.2.5 YrkesPlus**

YrkesPlus drivs inom ramen för stadens vuxenutbildning och riktar sig i huvudsak till unga 20–29 år som varken arbetar eller studerar och som saknar slutbetyg från gymnasiet och har klarat svenska på grundskolenivå. Men även ungdomar som fyllt 18 år och har studiebevis kan delta. Yrkes-Plus kompletterar de reguljära yrkesutbildningarna med en tre månader lång introduktionsdel och ett förstärkt individuellt stöd före och under utbildningen. Alla som deltar i YrkesPlus garanteras en plats i den ordinarie yrkesutbildningen inom vuxenutbildningen. Syftet med programmet är att öka andelen unga som fullföljer en gymnasieutbildning.

## **6. Dokumentation och registerföring**

Allmänna råd kring dokumentation

Hemkommunen bör

1. Se till att det finns förutsättningar och rutiner så att berörd personal kan dokumentera insatser till ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret

Allmänna råd kring förande av register

Hemkommunen bör

1. Ha rutiner för att inhämta uppgifter om och föra register över de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret, och
2. Ha rutiner för att lämna uppgifter till skolverket för uppföljning och utvärdering av hur kommunen uppfyller sina skyldigheter i fråga om de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret

## **6.1 Skolplattform Stockholm; Barn och Elevregistret – BER**

Skolplattformen BER är ett it-baserat verksamhetsstöd för förskolan, grundskolan, gymnasiet, SFI, Komvux och KAA. BER är ett nytt system för 2016 och under utveckling. Den del av BER som hanterar KAA är utformad för att möta de krav som Skolverket och SCB ställer på uppföljning och utvärdering.

Varje vardag kl. 04.00 körs systemet mot skolor, friskolor, Uedb (länsövergripande skolregister), samt folkbokföringsregistret.

I KAA-delen av BER registrerar både arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen ungdomar inom KAA, samt för övrig dokumentation enligt lagstiftning. Registrering i BER sker utifrån en manual som beskriver hur registret ska användas och som löpande uppdateras utifrån förändringar i systemet. Inom arbetsmarknadsförvaltningen (Aim) finns en samordnare för registret på 50 %, samt två superusers. Återkommande möten hålls med ansvarig för Ber och Tieto, för att stämma av felanmälningar och utveckling, samt för att säkerställa att registreringen sker korrekt utifrån SCB's krav.

KAA-delen i BER utgör grunden för det uppsökande arbetet och här hämtas uppgifter för att internt följa upp verksamheten inom KAA, samt för att lämna uppgifter till SCB. Statistiker på Arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för att lämna uppgifter till Skolverket och detta genomförs i samråd med ansvarig på Tieto

## **6.2 Flai**

Flai är Jobbtorgs interna verksamhetssystem som främst används för personer med försörjningsstöd. Inom KAA används Flai då ungdom ska anmälas till insatser inom Jobbtorgs verksamheter. Inför registrering och dokumentation i Flai används alltid samtycke.

## 7. Rutiner för Uppföljning och utvärdering

Rapportering av KAA sker läsårsvis. Arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för att göra en sammanställning av årets verksamhet baserad på statistik och uppgifter som hämtas ur BER, samt från Utbildningsförvaltningen och från enkäter riktade till målgruppen. I samverkansforumet analyseras sammanställningen och arbete genomfört utifrån årets utvecklingsområden. Förslag på eventuella förändringar i arbetet tas fram och lyfts till styrgruppen.

### 7.1 Uppföljning av uppsök

Följande faktorer mäts löpande inom det uppsökande arbetet inom KAA:

- Antal utskickade brev vid början av nytt läsår, samt svarsfrekvens
- Antal knackakort(kort som informerar om kommande hembesök), samt svarsfrekvens.
- Antal telefonsamtal, samt svarsfrekvens
- Antal hembesök, samt antal nådda via hembesök
- Andel nådda som väljer att ta del av stöd via Utbildningsförvaltningen respektive via arbetsmarknadsförvaltningen.
- Totalt antal som omfattas av KAA under läsåret

Utvärdering av svarsfrekvens sker minst en gång per läsår för att vid behov förändra former för det uppsökande arbetet.

### 7.2 Uppföljning och utvärdering av stöd och insatser

För att få en övergripande bild av resultat mäts läsårsvis det totala antal ungdomar som inom ramen för KAA tar del av stöd och insatser både från arbetsmarknadsförvaltningen och från utbildningsförvaltningen. Även avslutsorsaker mäts både totalt och separerat på de olika insatserna. Arbetsmarknadsförvaltningen

ansvarar för att ta fram och sammanställa denna information ur BER.

Utöver detta ansvarar Utbildningsförvaltningen (Skolslussen) för att följa upp betygsresultat och behörighet för de elever som haft utbildning genom slussplatser och Komvux.

För att följa upp det förebyggande arbete ska Skolslussen även mäta hur många som ej blir antagna till gymnasiet för att sedan följa upp hur många som fick studievägledning och/eller hjälp att få en plats på gymnasiet till läsårs-start.

Gymnasieavdelningen ska även följa upp andelen ungdomar antagna på IM och hur deras behörighet ser ut då de lämnar IM. Utifrån detta sker en analys för att identifiera utvecklingsområden för grundskola och IM.

Separat kommer även ett omfattande uppföljningsarbetet ske av de förebyggande insatser som genomförs inom utvecklingsprojektet SUSÄ.

## **7.3 Utvärdering utifrån ungdomarnas perspektiv**

Inom arbetsmarknadsförvaltningens verksamhet AIM inhämtas löpande synpunkter från ungdomar som tar del av stöd via enkäter där ungdomarna svarar på frågor kring sin situation, samt hur de ser på stödet de får.

# **8. Utvecklingsområden**

## **8.1 Skapa kunskap om målgrupp och behov**

Inom ramen för det uppsökande arbetet nås grupper av ungdomar där det stöd och de insatser som idag står till buds inte är tillräckligt. För att kunna utveckla verksamheten, anpassa insatser och beräkna kommande behov av insatser krävs ett strukturerat sätt att gemensamt samla in kunskap om målgruppen, samt lyfta målgrupper där relevant stöd saknas. Ett sådant arbete bör ske i nära samverkan mellan arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen och pågå löpande. Analys av den samlade

kunskapen och diskussion kring behov hos målgruppen genomförs sedan i samverkansforumet och utvecklingsförslag lyfts till styrgruppen.

Som ett led i att nå fler och få mer kunskap om ungdomarnas behov behöver arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen gemensamt ytterligare utveckla och förtydliga kommunikationsplanen för KAA.

## **8.2 Stöd för ungdomar med fysisk och psykisk ohälsa som inte är inskrivna i skola och därför inte omfattas av elevhälsa**

För ungdomar som inte är inskrivna i gymnasiet saknas av naturliga skäl tillgång till elevhälsa. Många av de ungdomar som nås i det uppsökande arbetet har behov av olika typer av stöd parallellt med det motivationsarbete eller de insatser som sker inom ramen för KAA, men utanför gymnasieskolan. Arbetsmarknadsförvaltningen har inom ramen för KAA beteendevetare/socionomer anställda som kan erbjuda visst stöd. För de som behöver annat stöd finns till vissa delar en utarbetad samverkan med ungdomsmottagningar, psykiatri och andra vårdgivare. Denna samverkan behöver utvecklas ytterligare för att i möjligaste mån säkerställa att ungdomarna får det stöd de har behov av.

## **8.3 Nyanlända ungdomar**

Nyanlända ungdomar som är folkbokförda i Stockholm stad och som i övrigt uppfyller villkoren för KAA kan vara aktuella för insatser inom ramen för KAA. Om arbetsmarknadsförvaltningen i det uppsökande arbetet kommer i kontakt med en ungdom som nyligen fått uppehållstillstånd undersöks i första hand om denne har kontaktat Liljeholmens gymnasium för plats på språkintrödn. Om studier inom gymnasieskolan inte är aktuellt finns SFI som ett alternativ. Vissa insatser inom ramen för Jobbtorg kan även användas som t e x insatser inom den språkstödande enheten.

Arbetsmarknadsförvaltningen och Utbildningsförvaltningen ska tillsammans se över vilka möjligheter till stöd som finns att tillgå för målgruppen, samt om detta behöver kompletteras och var samverkan mellan förvaltningarna behöver vidareutvecklas.

## 8.4 Studiebevis

Många av de ungdomar som har fått studiebevis saknar kunskap om vad det innebär och vilka konsekvenser det får. Det finns därför ett behov av att se hur vi kan förebygga och fånga upp dem snabbare. Ofta behöver de både mer information och mer stöd. När de jämförs med de elever som avbryter under år 3, med utdrag ur betygs katalog, och som får stöd med studier genom Skolslussen framkommer att behovet av det extra stödet ser mycket lika ut. Majoriteten av dessa ungdomar behöver ett förstärkt stöd av studievägledare där bl. a tätare kontakter och uppföljningar av studieplanen ingår. Det kan även handla om extra studiehandledning med specialpedagog på skolan.

Före GY 11 hade de elever som lämnade gymnasieskolan med ett samlat betygsdokument (motsvarande studiebevis idag) möjlighet att läsa komvuxkurser via Gymnasieslussen (idag Skolslussen) och de fick på det sättet tillgång till ett samlat stöd kring sin studieplanering och sina studier.

De elever som idag lämnar gymnasiet med studiebevis och vill läsa in kurser de inte nått målen i söker direkt till Komvux. Detta kan de göra även om de inte fyllt 20 år.

För att öka andelen ungdomar med studiebevis som fullföljer sina gymnasiestudier och för att minimera glappet från att de slutar ungdomsgymnasiet tills de återupptar sina studier ska möjligheten att även denna grupp erbjuds att läsa på Komvux via Skolslussen ses över. Detta skulle innebära att de dels får tillgång till stöd kring sin studieplanering, men också att de har möjlighet att komma igång med studier, söka till och starta kurser redan i augusti.

I det uppsökande arbetet används riktat informationsmaterial till denna målgrupp.

**Tidpunkt:**

Tisdagen den 20 december 2016, kl.16:30-16:45

**Plats:**

Bråvallasalen, plan 1, stadshuset

**Justerat:**

Fredagen den 23 december 2016

**Närvarande:**

Ordförande Emilia Bjuggren (S)

Vice ordf. Johanna Sjö (M)

**Ledamöterna**

Kadir Kasirga (S)

Sultan Kayhan (S)

Magnus Runsten (MP)

Tina Kratz (V)

Yvonne Fernell-Ingelström (M)

Johan Andréasson (M)

Eva Solberg (M)

Johan Fälldin (C)

**Tjänstg. ers.**

Andreas Narkun (S) för Claes Elmgren (S)

Anders Lindell (MP) för Derya Uzel (MP)

Tatjana Kovacic (M) för Gulan Avci (L)

**Ersättarna**

Inger Edvardsson (S)

Katina Staf (S)

Rojan Karakaya (Fi)

Per Hagwall (M)

Ann-Louise Ebérus (M)

Jan Tigerström (M)

Ofelia Namazova (KD)

Förhinder hade anmälts av ledamoten Claes Elmgren (S), ledamoten Derya Uzel (MP), ledamoten Gulan Avci (L) samt ersättaren Rosmarie Axelsson (MP), ersättaren Anki Erdmann (V) och ersättaren Per Henriksson (L).

Föredragande vid sammanträdet var förvaltningschef Arjun Bakshi.

Närvarande tjänstemän i övrigt var Jussi Koreila, Kicki Wattjersson, Bengt Jönsson, Charlotte Goliath och Amanda Hernbäck. Närvarande personalföreträdare var Niklas Bremler, Lärarnas Riksförbund, Lowisa Anderzon, Kommunal och Birgitta Naess, Saco. Närvarade gjorde även borgarrådssekreterare Amanda Schulin.

## § 12

### **Stockholms stads handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret**

AMN 2016-0355-01.05

#### **Arbetsmarknadsnämndens beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade för egen del att godkänna förslag till Stockholms stads handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta Stockholms stads handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret.

#### **Ärendet**

Kommunerna har enligt skollagen ett aktivitetsansvar (tidigare informationsansvar) för ungdomar som är folkbokförda i kommunen och som har fullgjort sin skolplikt men som inte har fyllt 20 år och inte genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning.

Skolverket har utarbetat allmänna råd för kommunernas arbete med aktivitetsansvaret och i dessa föreskrivs att kommunerna ska ha en strukturerad handlingsplan för sitt arbete.

Arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen har i samverkan utarbetat bilagt förslag till handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret i Stockholms stad. Förslaget utgår från skolverkets allmänna råd samt från den ansvarsfördelning mellan stadens nämnder som beslutats av kommunfullmäktige.

Målsättningen för arbetet är att få ungdomar som inte påbörjat eller fullföljt en gymnasieutbildning att göra det. De insatser som erbjuds och påbörjas ska i första hand handla om att motivera den unga att återgå till studier. I andra hand kan insatserna syfta till att erbjuda annan sysselsättning, exempelvis arbete.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 8 december 2016.

#### **Beslutsgång**

Ordföranden Emilia Bjuggren (S) föreslog, med instämmande från samtliga ledamöter, att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.



**Särskilt uttalande**

Vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (M) och ledamoten Johan Fälldin (C) lämnade följande särskilda uttalande.

Det är självklart att målet ska vara att få ungdomar som inte påbörjat eller fullföljt en gymnasieutbildning göra det. Det är lika självklart att de ungdomar som är skoltrötta och kanske för stunden saknar motivation eller av andra skäl vill avstå från vidare studier ska kunna gå vidare på alternativa vägar genom enkla jobb av olika slag.

Många ungdomar mår bra av att få göra annat än att bara studera en tid för att därefter bli motiverade till studier eller gå vidare med andra typer av arbeten när de har erhållit referenser från sin första arbetsgivare. Genom bland annat sänkta arbetsgivaravgifter för unga öppnade Alliansregeringen en väg in i jobb för fler. Att utveckla effektiva sätt att minska kostnaderna för att anställa ungdomar leder till en bättre arbetsmarknad också för dem som saknar arbetslivserfarenhet och gymnasieexamen.

I och med att Regeringen höjde arbetsgivaravgifter för unga har ca 20 000 arbeten för unga försvunnit från arbetsmarknaden i Stockholms län, där flertalet arbeten är relaterade till Stockholms stad.

**Ersätтарыttrande**

Ersätтарыnen Ofelia Namazova (KD) lämnade följande ersätтарыttrande.

Det är självklart att målet ska vara att få ungdomar som inte påbörjat eller fullföljt en gymnasieutbildning göra det. Det är lika självklart att de ungdomar som är skoltrötta och kanske för stunden saknar motivation eller av andra skäl vill avstå från vidare studier ska kunna gå vidare på alternativa vägar genom enkla jobb av olika slag.

Många ungdomar mår bra av att få göra annat än att bara studera en tid för att därefter bli motiverade till studier eller gå vidare med andra typer av arbeten när de har erhållit referenser från sin första arbetsgivare. Genom bland annat sänkta arbetsgivaravgifter för unga öppnade Alliansregeringen en väg in i jobb för fler. Att utveckla effektiva sätt att minska kostnaderna för att anställa ungdomar leder till en bättre arbetsmarknad också för dem som saknar arbetslivserfarenhet och gymnasieexamen.

I och med att Regeringen höjde arbetsgivaravgifter för unga har ca 20 000 arbeten för unga försvunnit från arbetsmarknaden i Stockholms län, där flertalet arbeten är relaterade till Stockholms stad.



Utdragsbestyrkande

Niklas Malmström